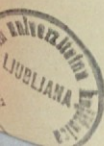

D 59964

duhovno
življenje
la vida espiritual

1962

JULIJ

XXIX

PATRONA LJUBLJANSKE NADSKOFIJE

Imeni svetega Cirila in Metoda, ki ju je papež Janez XXIII. po želji ljubljanskega nadškofa Antona Vovka in po posvetu s kongregacijo sv. obredov, 13. decembra 1961 določil in imenoval za poglavitna nebeška varuha vse ljubljanske nadškofije, se z velikim sijem kakor bisera bleščita v zgodovini krščanstva.

Njuna čudovita in zares goreča vnema se je pokazala najprej v Carigradu, odtod, in v največji povezanosti z Rimom, pa se je na dolgo in široko razlila in je skoro breštevilne narode, po večine slovanske, ki so bili še neverni in neomikani, izomikala z božjim naukom.

Za versko življenje Slovanov in Slovencev imata sveta brata neminljive zasluge. Četudi po rodu Grka, sta se naučila slovanskega jezika in s pravo apostolsko ljubeznijo delala med Slovani. Vedno sta ostala neomajno zvesta rimskemu apostolskemu sedežu, s svojo krščansko širino pa sta objemala vse narode in želela, da bi Slovani postali vez med latinskim Zahodom in grškim Vzhodom.

Moravanom in panonskim Slovincem sta oznanjala božjo besedo v domačem, razumljivem jeziku. Po njuni smrti so Metodovi učenci — bilo jih je okrog 200 — izgnani z Moravskega, nadaljevali misijonsko delo v istem duhu med Bolgari in južnimi Slovani, kamor so se zatekli.

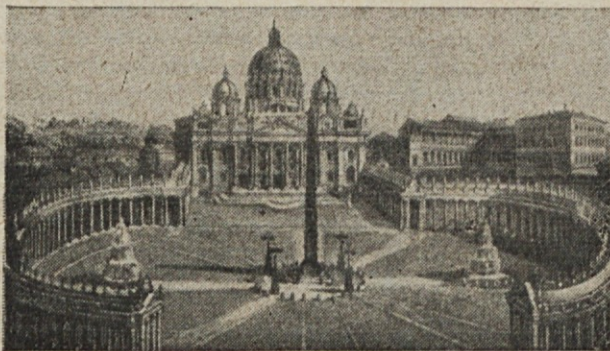
Za prosvetno življenje Slovanov sta sv. Ciril in Metod zaslužna kot pionirja in ustanovitelja staroslovenskega slovstva. Njun prevod evangeljev je naravnost mojstrsko delo. Sveta brata sta pripeljala Slovane v krog kulturnih evropskih narodov ter odločilno vplivala na razvoj prosvete in kulture med Slovani.

S tem pa sta sveta brata mnogo storila tudi za narodno življenje Slovanov. Vse svoje velike naravne darove, obogatene z nadnaravnimi do herojske stopnje, sta postavila v službo slovanskih narodov ter budila v njih narodno in duhovno zavest. Po svoji naravi tiha in skromna moža sta bila nepopustljiva, kadar je bilo treba braniti verske in narodne pravice Slovanov.

Sveta brata, ki sta zagledala luč sveta v prvi polovici devetega stoletja v grškem mestu Solunu, tam kjer je prvi oznanjal vero apostol narodov sv. Pavel, spadata zato po sodbi profesorja Grivca, njunega najboljšega poznavalca, med največje može cerkvene zgodovine in med največje svetnike katoliške Cerkve.

Mnogi so že povedali svoje mnenje in izrazili svoje misli o bodočem cerkvenem vesoljnem zboru. Bili so to cerkveni dostojanstveniki in katoliški laiki, pa tudi predstavniki -drugih krščanskih ver. To pot objavljamo povzetek iz konference, ki jo je imel 30. novembra 1961 o koncilu kölnski kardinal Jožef Frings. Njegova izvajanja so vzbudila splošno zanimanje in dejansko znala poudariti pomen tega velikega dogodka za Cerkev in ves svet

VESOLJNI CERKVENI ZBOR

V V IN NAS ČAS

Vesoljni cerkveni zbori so vedno izraz določene dobe, kateri hočejo v novi obliki posredovati božjo besedo in od pomoči duhovnim potrebam časa, v katerem sodobna družba živi.

Ni dvoma, da to, kar povedo, ne velja le za leta tistega papeža, ki je koncil sklical; je pa tudi gotovo, da je vsak koncil izraz posebnih razmer, v katerih se Cerkev nahaja, ko vesoljni

zbor skliče. Vsak vesoljni zbor nosi na sebi pečat tistega mišljenja in tistega gledanja na svet, ki prav tedaj zajema inteligenco, znanost, kulturo, široke ljudske množice in človeško družbo sploh.

Če je bilo v vseh časih poslanstvo koncilov, da so ljudje znova podvrgli uporni razum pokorščini do Kristusa (2 Kor 10,5), da tako po besedah sv.

Pavla vsi dospejo do edinosti vere in spoznanja božjega Sina, do mere polne starosti Kristusove (Ef 4, 13), velja to še posebej za novega, ki naj bi po besedah sv. očeta Janeza XXIII. Cerkev vključil v sodobni tok življenja, kot ga doživlja prav to desetletje.

Zato pa, če hoče vesoljni zbor žeti uspeh, bo moral skrbno preiskati mišljenje sodobnega človeka in ga potem osvetliti v luči evangelija, ki prav gotovo ne sme ostati skrit pod mernikom, temveč biti svetilnik, ki sveti vsem ljudem (Mt 5, 15).

POGLED NAZAJ

Če hočemo odgovoriti na vprašanje, kako misli sodobni človek, moramo svoj pogled obrniti nekoliko nazaj v preteklost, najbolje v čas, ko se je vršil prvi vatikanski koncil, torej približno pred sto leti.

Eno stoletje v zgodovini sveta ni mnogo, toda zaradi silne naglice, s katero se zadnje čase dogodki razvijajo, je tako razdobje že silno pomembno za človeško družbo.

Pred sto leti je bil liberalizem prav na svojem vršku. Obvladal je politično življenje narodov, doživel svoje prve uspehe v gospodarstvu, začel prodirati v bogoslovne vede, zlasti pri protestantih, okužil pa tudi katoliške vrste, tako da ga je morala okrog l. 1900 Cerkev pod imenom „modernizem“ obsoditi. Poleg tega je postal vedno bolj moderen materializem, zlasti kot sta ga oznanjala filozofa Haeckel in Feuerbach.

Prav tedaj, ko so se predstavniki Cerkve zbrali v večnem mestu, so italijanske čete že trkale na obzidje Rima. Niti tega niso dopustile, da bi se koncil mirno zaključil. Leta 1870 so vdrla v mesto in s tem napravile konec

papeški državi, istočasno pa povzročile, da so se koncilski očetje razšli, ne da bi vesoljni zbor uradno končal svoje delo.

S tem, da je papež zgubil svojo državo, je ves cerkveni ustroj doživel podoben pretres kot absolutistična Francija z zmago revolucije ali še preje rimsko cesarstvo z vdorom barbar-skih narodov z vzhoda in severa. Udar-ec je bil hud, a po božji zamisli v dobro Kristusovi ustanovi. Cerkev naj bi v bodoče bila prosta materialnih skrbi, brez problemov, kj so vezani na vsakdanjo politiko in res v službi vseh narodov.

Kmalu po nasilnem zaključku kon-cila je Cerkev doživela znani kulturni boj v Nemčiji, ki je katoličane le utrdil; v Franciji je prišlo do ločitve Cerkve od države, kar ji tudi ni bilo v škodo; slabše je šlo v južniameriških državah, ki so druga za drugo podlegale laicističnemu vplivu in skušale omejiti vpliv Cerkve le na svetišče in zakri-stijo. Zelo pa je vplival na evropski katolicizem razvoj katol. Cerkve v Zedinjenih državah Sev. Amerike. Tam je Cerkev pokazala, da sredi protestant-ske večine in ob popolni neodvisnosti države lahko bolj napreduje kot pa v tradicionalno katoliških deželah.

Poleg teh dejstev je treba tudi pomisliti, da je človeštvo doživelo od zad-njega pa do sedanjega koncila kar dve svetovni vojni, ki sta globoko odjeknili v materialnem in duhovnem življenju narodov.

Prva svetovna vojna je temeljito pometla z liberalizmom, ki je mislil, da je svetu dal dokončni način mišljenja in življenja. Zdelo se je, da bo to pozitivno vplivalo na verski prepored družbe. Toda zgodilo se je nepričako-vano: ni nadomestila prečiščena vera liberalizma, temveč v Rusiji surovi

marksistični komunizem, v Nemčiji in Italiji pa pretirani nacionalizem, ki sta ves svet nato potegnila za seboj v drugo svetovno vojno z vsemi njenimi strahotami in žrtvami.

Poraz nacizma in fašizma je dal spet veljave liberalizmu, ki se zdaj kaže bolj strpnega, bolj prijaznega in človeškega. V marsikaterem oziru smo se spet bolj približali l. 1870 kot bi si pred 20 leti sploh upali sanjati.

Svedča ni primera v zgodovini, da bi se preteklost na enak način ponovila; čeprav se je človeštvo v nekaterih stvareh oklenilo preteklega pojmovanja stvari, pa drži z druge strani, da je današnja doba nekaj svojskega, nekaj kar do sedaj človeštvo še nikdar ni doživelo, čeprav so bili zametki že položeni takrat, ko se je pred sto leti sestal prvi vatikanski cerkveni zbor.

Poskusili bomo zato označiti posebnosti našega časa, kar nam bo dalo idejo, o čem bo moral razpravljati bodoči koncil, da bo res glas učeče Cerkev.

VPLIV TEHNIKE NA SODOBNI SVET

Dejstvo je, da na svetu danes ni več pravih razdalj. Postalo je mogoče, da zajtrkuješ v Nemčiji, kosiš v Egiptu,

tu, naslednje jutro se pa že sprehajaš nekje v Avstraliji ali na Japonskem. Tudi je dejstvo, da sediš pred televizijskim aparatom v Rimu in prisostvuješ govoru severnoameriškega predsednika. Radio in televizija sta pripomogla, da lahko doživiš ves svet v okviru svojega skromnega stanovanja.

Tudi kulturne posebnosti postajajo z vsakim letom manj zaznavne. Danes se japonsko velenje le malo loči od severnoameriškega. Vso civilizacijo družijo ista tehnika, ki se tudi poslužuje istega izražanja v medsebojnih odnosih ljudi. Danes se dogaja nekaj sličnega kot v Kristusovih časih, ko je vse dežele ob Sredozemlju povezala ista helenistična kultura. Prav zaradi te kulturne povezanosti je lahko krščanstvo v tri sto letih osvojilo tedanji svet.

Tehnična enotnost sedanjega časa bo gotovo v pomoč tudi Cerkvi pri njeni rasti kot nekdanj helenizem; toda prav ta enotnost vključuje tudi mnoge probleme, ki jih bo morala Cerkev rešiti, če neče, da bo stopicala za sodobno družbo.

Ker je Cerkev katoliška, to je vesoljna, se bo gotovo zavzela, da bo tem problemom kos. In je to zanjo življenjske važnosti, kajti čas ne stoji več, ampak brzji kot dogodki na filmskem platnu.

Takrat, ko je Cerkev vstopila na pozorišče, petdeset dni po Kristusovem vstajenju, je ves tedanji svet mislil in govoril v duhu grško-latiške civilizacije. Ta način govorjenja je nosil v sebi pečat panteistične filozofije, to je mišljenja, da je vse prešinjeno z duhom božanstva. Krščanstvo ni pomišljalo to izražanje prevzeti in mu dati krščansko vsebino.

Danes stoji Cerkev spet pred takim pojavom. Jezik tehnične civilizacije

veže ves svet, tudi države, ki jih označujemo s pridevkom „za železno zave-so“. Cerkev se bo morala temu izražanju priključiti in mu dati krščanski izraz.

Če bo pa hotela to storiti, bo morala najprej razčleniti duha te nove civilizacije. Ugotoviti bo treba, v čem zlasti vpliva na sodobno družbo in kako se odraža ta vpliv na verskem področju.

ZMAGOSLAVJE TEHNIKE

Premislimo!

Do danes je človek katere koli civilizacije hranjal tesen in naravnosten stik z naravo. Skoro vsi poklicji so ga k njej vodili. Odkar pa moderna tehnika obvlada svet, so se stvari spremenile.

Danes prihaja človek do narave le še posredno, po različnih tehničnih pripomočkih. Vzemimo samo en primer: vodo! Včasih jo je zajemal naravnost iz studenca, danes pa jo prejema po svinčnih ceveh, ki so že izraz tehnične usposobljenosti človeka. Isto se dogaja skoro z vsemi stvarmi, ki jih dnevno rabimo in potrebujemo.

In posledice? Človek že skoro ne najde nikjer več čiste narave, ki je delo božje, temveč samo še razne proizvode, ki so delo njegovega uma, njegove volje, njegovih sposobnosti. In vse to ima naravno odjek v njegovi duševnosti. Ker Boga ne vidi več v naravi, se ga tudi navadno ne spominja več. Postal je areligiozno bitje, to je bitje, ki se dobro počuti tudi brez Boga. Sedanje brezboštvo je poleg med izobraženci najbolj pognalo korenine med industrijskimi delavci. Drži, da ga je pospešil brezdušni kapitalizem, njegove krivice, njegovo izkoriščanje, toda drži pa tudi, da se v tovarni veliko preje zgubi zavest božje odvisnosti kot pa v

stiku z zemljo, kjer poljedelec lahko sadl, zaliva, se trudi v potu svojega obraza, rast pa dá lahko samo Bog. Zato se prav komunizem tako zelo prizadeva, da bi kmečke ljudi odtrgal od rodne grude, posestva pa spremenil v zadrage, kjer človek že ni več oseba, temveč le še številka.

Seveda, pri vseh teh utemeljenih ugotovitvah moramo paziti, da ne bi tehniko kot tako obsodili. Saj samo sv. pismo uči, da je ob zarji človeškega rodu, ko sta bila v raj postavljena prva dva človeka, Bog dal obema jasen ukaz: „Podvrzita si zemljo in gospodarujta nad njo!“ (Gen 1, 28).

Nočemo poudariti druge misli kot te: včasih je človek grešil tako, da je občudoval naravo in ker njenih skritih sil še ni poznal in ne obvladal, jo je po božje častil. Danes je globoko prodril v njene skrivnosti, pa je zato postal občudovalec svojih sposobnosti, svojih izsledkov, svojih uspehov, z drugo besedo: tehnika je zanj postala vera. Nekdaj je bil zanj bog narava, sedaj pa se čuti sam za boga.

To pa pomeni, da smo zašli spet v pogansko mišljenje kot ljudje v Kristusovem času. Razlika je le v tem, da

je človek takrat bogove priznaval, veroval vanje in jih častil, danes pa daje čast sebi.

Zato tudi ljudje danes tehniki slepo zaupajo: Kar ona trdi, zanje bolj drži kot nezmotljiva beseda Cerkve. Od tehnike ne pričakujejo le materialnega napredka, temveč tudi rešitev globokih družbenih problemov. Zdi se, da daje življenje vedno bolj prav filozofu Comteju, ki je dejal, da ima fizika tudi socialno poslanstvo, to je, da vpliva na družbeno življenje človeka.

Toda prav tisti, ki so danes v tehniki neprekosljivi mojstri, vedno bolj čutijo, da je človek nedoumna uganka. Uganka je zlasti njegovo srce, ki se odloča dostikrat čisto drugače kot bi to ravnala hladno — razumarska tehnika. Poleg tega tehnika v človeku nikdar ne more nadomestiti težnje človeške duše po večnem, neminljivem, popolnem. Samo Bog more zadostiti težnjam človeka v polni meri. In tega nam posreduje edinole Cerkev.

Današnji človek se mora prepričati, da Cerkev nima strahu pred tehniko, kajti Cerkev je zgrajena na resnici, ta pa ne more biti v nasprotju z nobeno resnico, ki jo je odkrila znanost, saj je začetnik tako Cerkve kot narave isti neskončno resnični Bog.

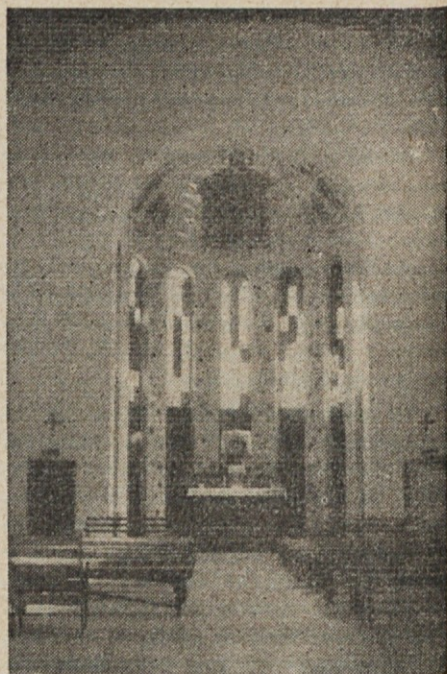
Iz vsega povedanega sledi, da bo koncil moral prav v tem smislu ljudi opozoriti, naj ne vidijo v tehniki tekmeča veri, temveč mogočno sredstvo, ki bo, kot nekdanj rimsko cesarstvo prvi Cerkvi, služila isti Kristusovi ustanovi pri delu za prerod človeške družbe.

Ne! Cerkvi se tehnike ni treba bati; bati se je treba le njene zlorabe v uničevalne namene. Tega se Cerkev zave-da, zato ob vsaki priložnosti rada poudarja, da je človekova usoda v njegovih rokah. Če bo vključil tehniko v stopnice, ki peljejo k Bogu, ne bo več

tehnika vera 20. stoletja, temveč utrditev Kristusove vere, ki ima moč za vse čase in vsa stoletja, da ljudi napravi srečne in zadovoljne.

Če bo prihodnji koncil prepričal svet o tej resnici, je že spolnil svoje poslanstvo, sv. oče Janez XXIII. pa prejel zaslužen zadoščenje pred zgodovino, da je ravnal modro in umestno, ko se je odločil sklicati novi koncil.

JOŽE JURAK

Pred odhodom v novi svet, so se številni slovenski rojaki ustavili v prijazni cerkvi v kraju Bagnoli v Italiji. Tam so se srečali z narodi vsega sveta.

MATI IN SIN STA SE POGOVARJALA

Sv. Avguštin je slonel nekaj — tako pripoveduje v svojih „Izpovedih“ — s svojo materjo Moniko v Ostiji ob Tiberi ob samotnem oknu. Razgovarjala sta se o večnem življenju.

„Ko je prišel pogovor do takega konca, da vsa čutna prijetnost, naj bi bila še tolikšna in bi se zdela v siju tvarne luči še tako očarljiva, mimo sladkosti onega življenja ni vredna niti omembe, kam šele primere vredna, sva se obrnila z vedno bolj koprnečimi srci k Biti sami: prešla sva stopnjo za stopnjo vsa telesna bitja in tudi nebo, od koder sije sonce in luna in zvezde na zemljo. In premišljujoč sama v sebi sva se dvigala više, Tebe v srcu izrekala in se čudila tvojim delom. In prišla sva do svojih duš. A dvignila sva se tudi nadnji, kvišku, kvišku, da bi dosegla kraje neminljive polnosti... kjer je življenje resnica, po kateri je vse, kar je, kar je bilo in kar bo, a ki sama ne nastaja, ampak je, kakor je bila in tako vedno bo; ali pravzaprav, ki ni ne bila in ne bo, ampak je, zakaj večna je; kar je pa bilo in bo, večno. In ko sva govorila o njej in si k njej želela, sva se je dotaknila s koprnečimi srci, in vzdihnila sva in pustila tam „prvine duha“ in se vrnila k človeški govorici, kjer se beseda začne in konča.

Dejala sva si: če bi umolknil hrup sveta, če bi umolknile vse predstave zemlje in vode in zraka; umolknili tudi tečaji; umolknila duša sama in se dvignila nad sebe, ne misleč nase; če bi umolknile sanje in vsi liki domišljije, vsa govornica in vsa znamenja in vse, kar je ter mine; če bi vse to umolknilo (zakaj če bi kdo poslušal, bi slišal, kako vse te reči govore: „nismo se same naredile, ampak On nas je ustvaril, ki je na veke“), če bi torej na to umolknilo ter se prislušaje obrnile k njemu, ki jih je ustvaril, in bi govoril samo on, ne po njih, ampak sam po sebi, da bi slišali njegovo besedo, ne besedo izrečeno z jezikom, ne z angelskim glasom, ne z gromom iz oblaka, ne v slikah in prilikah, ampak Njega samega, ki ga v teh stvareh ljubimo; če bi Njega samega brez stvari slišali in bi, kakor smo ga v sedaj dvignili in z brzim poletom misli dotaknili večne resnice, ki je nad vsem, to trajalo in se umaknilo vse drugo in drugačno videnje in bi si samo ta resnica popolnoma osvojila duha, ga vsega prevzela in zatopila v globine notranjega veselja, da bi bilo življenje na veke takšno, kakršen je bil tisti hip spoznanja, ki sva po njem tako koprnela: — ali bi ne bilo to večno življenje.

Tako sva govorila, četudi ne morda s temi besedami... In prazen ter ničev se nama je zdel tedaj ves svet in njega veselje. Tedaj je dejala mati: Moj sin, mene ne veseli več na svetu nobena stvar. Ne vem, kaj naj še delam in čemu sem še na svetu. Zame nima svet nobenih upov več. Eno je bilo, za kar sem še želela živeti, da bi tebe videla kristjana in katoličana. Bog mi je dal še več. Odpovedal si se vsej posvetni sreči in vidim te njegovega služabnika. Kaj še delam tukaj?“

Pred osmimi leti je v Ameriki izšla knjiga: Zakaj sem postal duhovnik? V njej razni duhovniki pripovedujejo, kako se jim je prvič utrnila misel na duhovništvo in kako se je ta misel prebijala skozi težave mladosti do končnega cilja — mašniškega posvečenja

KAKO SE ZBUDI DUHOVNIŠKI POKLIC?

Pred osmimi leti je v Ameriki izšla knjiga: Zakaj sem postal duhovnik. V njej razni duhovniki pripovedujejo, kako se jim je prvič utrnila misel na duhovništvo in kako se je ta misel prebijala skozi težave mladosti do končnega cilja — mašniškega posvečenja.

Vsak duhovnik ve zgodbo svojega poklica. Vsaka taka zgodba je poučna in zanimiva. Kardinal Roman Gilroy iz Sidneya v Avstraliji sicer dobro pravi v omenjeni knjigi: Zgodba o duhovniškem poklicu se nikdar ne da povedati do kraja. Mi poznamo le naš človeški del zgodbe; a božji delež, ki je nepri- merno večji, ve samo Bog. Vendar bo zelo koristno, ako pogledamo vsaj to človeško plat zgodbe.

Izredna in redna pot

Ni dveh poklicev, ki bi se enako zbudila in razvijala, kakor ni dveh enakih človeških usod. Ponekod je bil božji klic tako močan in izrazit, da je mejil že na čudež. Apostole je izbral Jezus sam po imenu. Sv. Pavla je vrgel s konja. Alfonza M. Ratisbona, odločnega Juda, je poklical, ko je v cerkvi sv. Andreja delle Fratte čakal na prijatelja.

A to so izredni primeri. Redno pa Bog kliče po ljudeh, po razmerah, po naravnih in nadnaravnih darovih.

Včasih mladenič kar čuti božji poziv. Ameriški dramatik dominikanec p. Urban Nagle trdi, da se nikdar ni vprašal, zakaj je sploh postal duhovnik, ker je bil zanj Kristusov klic tako nepopisljivo gotov kot tisti: „Pridi in hodi za menoj,“ ki ga je Jezus rekel Andreju, Jakobu in Janezu. Ta klic ga je stalno zasledoval, ga ni pustil pri miru in na koncu je bila ta izbira samo po sebi umevna.

Druge je Bog poklical neposredno po človeku. Sv. Frančišek Ksaver je bil vseučiliški profesor v Parizu. Imel pa je učenca — prijatelja in rojaka — sv. Ignacija iz Lojole. Frančišek še od daleč ni mislil na kak duhovni poklic. Ignacij pa ga je nagovoril, naj pri njem opravi duhovne vaje. Tu se je Frančišku razodel vzor popolnega Kristusovega učenca. Po duhovnih vajah je postal drugi človek: popustil je službo in premoženje in šel za Kristusom do konca sveta. Ignacija pa je tako sploščoval, da je kleče pisal pisma nanj naslovljena. Bog ga je poklical po Ignaciju!

Že v otroški dobi

Neredko se zbudi duhovniški poklic že v nežni otroški dobi. Ljubko zgodbo svojega poklica po Ameriki zelo znani pisatelj in duhovnik — ki ga nihče ne

pozna, ker se skriva pod imenom Father X. Takole opisuje: Ko sem bil točno 4 leta star, me je vzela moja mati v cerkev. Vedel sem že, da v cerkvi stajeta Bog in duhovnik. Mama mi je oba naslikala v tako živih barvah, da — pošteno govoreč — nisem več razlikoval med njima. Najprej sva se z mano vred malo pomenila z Bogom, ki sva ga gledala le z očmi vere, kar se mi je zdelo povsem naravno. Nato pa je prišel župnik, in to v telesni podobi, kar mi je bilo manj všeč... Mama, ki nikdar ni zadela mojih želja, se je spomnila, da bi se pred gospodom župnikom lahko postavil s svojimi molitvicami. A glej nesreče! Zelo sem jo razočaral, ko sem pri očenašu obtičal. Skušala je meni in sebi pomagati iz zadrege; na koncu je obupano pristavila: Doma pa vse zna! Najvažnejše pri tem pripetljaju je bilo to, da je župnik na koncu smehljaje dodal: „No, mali mož, morda boš nekega dne tudi ti še duhovnik.“ Prvič se mi je posvetilo, da lahko tudi navaden smrtnik doseže to visoko čast. To mi je bilo zelo všeč. Tam' sel me ni več zapustila, dasi sem takoj uvidel, da bom za dosego visokega cilja moral malo osvežiti svoje znanje molitvic.

Na razne načine

Mnogo duhovnikov dolguje svoj poklic prijateljem, ki so jih povabili na svetlo pot; pa tudi staršem, sorodnikom, vzgojiteljem, pridigarjem; a tudi knjigam in verskim proslavam. Več kot besede pa veljajo zgledi.

Na druge ima spet močnejši vpliv domača družina, globoka vera in spoštovanje duhovniškega poklica, ki ga vdihavajo že od zgodnjega detinstva.

Včasih se duhovniški poklic zbudi ob kakem izrednem, pretresljivem dogodku. Francoski jezuit p. Aimé Duval je

znan kot apostol — pevec. S kitaro v roki vstopa v lokale in se najavlja: Pojem Jezusa Kristusa. Včasih nastopa na koncertih, kjer njegovo ime zbira na desetisoče poslušalcev, zlasti mladine. Izdelali so že na stotisoče gramofonskih plošč z njegovimi popevkami, s katerimi približuje ljudi Bogu, izviru vse lepote. Kako se je v njem zbudil duhovniški poklic? „Nekoč je prišel v našo vas neki duhovnik. Imena se več ne spomnim. Prej je bil misijonar v Afriki, a zdaj je bil na bolniškem dopustu. Nekega večera, ko sem se vračal iz šole, ga ugledam vsega skrčenega približno 300 m pred našo hišo, pod neko bukvičo. Iz ust mu je tekla kri. Pristopim brez obotavljanja; a veste, kaj mi je rekel? 'Moram umreti, hotel bi od Boga izmoliti nekoga, ki bi me zamenjal. Hočesš li ti? Duhovnik je umrl. Sprejel sem njegovo oporoko z željo, da ga nadomestim. Takrat mi je bilo deset let, a zdaj jih imam štirideset.“

Iz večine pa v rojstvu poklica ni nič izrednega. Vse je tako tiho, mirno, redno, neopazno in naravno — kot rast kličočega zrna. Šele mnogo pozneje lahko duhovnik odkrije v svojem pokliču čudovito vodstvo božje Previdnosti. Velika večina poklicev se razvije na ta način. Verna družina, krščansko okolje, goreči duhovniki, s katerimi pride mladenič v stik, temeljita verska izobrazba, ki predstavi duhovniški poklic v pravi luči — vse se združi v rodovitno knjigo, ki ima v sebi vse pogoje, da na njej uspevajo poklici.

Primer Pija X.

Tak je bil na primer poklic Jožefa Sarto, poznejšega papeža Pija X. Zrasel je v vzorni krščanski družini; kot ministrant je prišel v stik z vzornim župnikom — kaj bolj naravnega, da si je za svoj življenjski vzor postavil njegov poklic!

Različni so tudi nagibi, ki vodijo mlada srca v službo Kristusa Kralja. Nekateri privlačijo lepota duhovniškega stanu. Neki duhovnik (John F. O'Neil) pripoveduje, da si je pred odločitvijo skušal predstaviti vse poklice. Mislil je na dekleta, na pridobivanje denarja, zamislil se je kot očeta z lastnimi otroki. Toda vedno se mu je vračala misel na duhovništvo, in to mu je bil znak, da ga Bog kliče.

Druge bolj nagiba ljubezen do duš. Jammes Keller, iz maryknollske družbe, je prvič čutil božji klic na ta način: Bil je star šest let, obiskoval je nedeljsko šolo. Neki duhovnik je mimogrede omenil: Kateri od vas bi utegnil postati še duhovnik in kaj dobrega storiti za ves svet. — Že v tej nežni dobi se mu je globoko v srce vtisnilo spoznanje o silni moči, ki jo v sebi nosi duhovnik, da z njo učinkuje na ves svet. V višji šoli ga je vedno spremljala ta misel. Želel je postati misijonar na Kitajskem, toda predstojniki so ga določili, naj ostane doma in pridobiva naraščaj za misijone. Stotine je navdušil za to — prav s tem nagibom, kaj lahko store za duše, za božje kraljestvo, za srečo vsega sveta.

Nekateri spet bolj privlačijo skrivnostna bližina Kristusa na oltarju ali na množice, ki tavaajo v temi in smrtni senci. Skrivnostno jih vabi lik Kristusa, ki se na križu in pri sv. maši daruje za človeštvo. Kolikor duhovnikov, toliko napetih zgodb, pri katerih je sodelovala božja milost in človeška svoboda. A tudi Marija, ki je Srednica vseh milosti, zlasti še milosti duhovnega poklica.

MIHA ŽUZEK, S. J.

STUDENT

Biti dijak je poklic: a) ker je priprava na poklic;

b) ker ima že zdaj svojske pravice in dolžnosti v določenem svojskem okolju.

Glavna tri načela: 1. Poklic je prva zahteva tvoje sedanosti in prihodnosti.

2. Poklic zahteva znanja in ta učenja.

3. Znanje se mora preliti v življenje.

P O K L I C

moraš ga a) spoznati, s tem da: preučuješ svoja nagnjenja, sposobnosti včasih s pomočjo najmodernejših sredstev; da končno vidiš v njem klic od Boga.

b) sprejeti, sicer bi zapravil svoje darove za Boga, družbo, zase.

Z N A N J E

je potrebno: jutri boš, kar postaneš danes;

neznanje je lahko greh: kadar gre za nekaj, kar moraš vedeti; danes že lahko grešiš z malomarno popustljivostjo;

je samo ena pot do njega: učenje; zato je prva tvoja krepost učljivost, ki se zna izogniti dvema skrajnostima:

- učiti se preveč (nezmerno): grešna vedoželjnost;
- učiti se premalo: lenoba;

kako: ● glede časa, urnik;
glede tvarine, red;
glede kraja, odmaknjenost od kraja;

Ž I V L J E N J E

Predvsem nadnaravno: milost božja.

Dijak jo potrebuje, kot drugi, za zveličanje; pa tudi:

● učenje spopolnjuje višje zmožnosti, katerim se mora vse v tebi podrediti; za to je potrebno sodelovanje milosti.

Predvsem potrebuješ te kreposti:

- ponižnosti: kako, boš sicer sprejel resnico?
- učljivosti: kako boš sicer pristal, da ti drugi postreduje znanja?
- čistosti: nečistost slepi duha in topi čute, kako boš z njo duhovno rastlel?
- duha molitve: s sv. Tomažem se boš več naučil ob nogah Križanega kakor v knjigah;

J. R.

Kako utemeljuje A. Cressy Morrison, predsednik Akademije znanosti v New Yorku, svojo vero v Boga?

Z
A
K
A
J

?

VERUJEM

Živimo šele v jutranjem svitu znanstvenega časovnega razdobja in vsako novo znanstveno spoznanje razodeva vedno jasneje delo mislečega Stvarnika. Že so bila opravljena občudovanja vredna odkritja in smo na potu, da se v duhu znanstvene ponižnosti in na znanju utemeljene vere vedno bolj približujemo spoznanju božjemu.

Kar se mene tiče, imam sedem razlogov za svojo vero.

MRTVI SVET

Prvič: Na temelju neizpodbitnih matematičnih zakonov lahko dokažemo, da je vesoljstvo zamislila in ustvarila velika tehnična Inteligenca.

Denimo v svoj žep deset enakih denarnih kovancev, ki smo jih prej zaznamovali s številkami od ene do deset, in jih z roko v žepu temeljito pomešajmo. Potem pa jih poskusimo jemati iz žepa po vrstnem redu, po številkah od ene do deset. Ko smo posamezni kovanec vzeli iz žepa in ga pogledali, ga vtaknimo zopet nazaj in zopet v žepu vse pomešajmo. Vemo, da je po matematičnem verjetnostnem računu toliko verjetnosti, da bomo kovanec s številko ena potegnili najprej, kolikor je ena proti deset, da bomo kovanca s številko ena in dve zaporedoma potegnili iz žepa, pa toliko, kolikor je ena proti sto, da bomo pa številke ena, dve in tri potegnili za-

poredoma, pa toliko, kolikor je ena proti tisoč. To se pravi: Ena tisočinka verjetnosti je, da bomo tri zapovrstne številke na slepo potegnili iz žepa. In tako dalje. Upanje, da bomo na slepo v pravilnem reču vzeli vseh deset numeriranih kovancev iz žepa, je po verjetnostnem računu ena proti desetim milijardam.

Na enaki način lahko trdimo: Za obstoj življenja na zemlji je toliko pogojev neizogibno potrebnih, da ti pogoji niso nikoli mogli nastopiti v pravilnem razmerju po golem slučaju. Zemlja se vrti okoli svoje osi s hitrostjo 1600 km na uro, če bi se vrtela samo 160 km na uro, potem bi bile naše noči in naši dnevi desetkrat tako dolgi. Sončni žar tako dolgega dneva bi zažgal vse rastlinstvo na zemlji in kar bi od žive rasti še ostalo, bi v dolgi noči zmrznilo. Sonce, vir vsega našega življenja, ima na površju temperaturo 5500 stopinj Celzija in naša zemlja je točno toliko oddaljena od njega, da nas ta "večni ogenj" ravno dovolj in ne preveč — ogreva. Če bi sonce samo polovico sedanjega izžarevanja pošiljalo na zemljo, bi mi zmrznili, če bi ga pa pošiljalo polovico več, bi zogleneli.

Poševna lega zemeljske osi, ki je nagnjena v kotu 23 stopinj, ima za posledico naše letne čase. Če bi te nagnjenosti ne bilo, bi oceanski hlapovi prodeli na sever in na jug in bi nagromadili ogromne ledene celine. Če bi mesec bil oddaljen od zemlje samo 80.000 km in ne, kakor je v resnici, bi bil njegov vpliv na b'javico morja, na plimo in oseko, tako močen, da bi vsi deli suhe zemlje bili dvakrat dnevno preplavljeni. Morje bi celo gorovja v tem primeru kmalu izbrisalo iz obličja zemlje. Če bi bila zemeljska skorja samo tri metre debelejša, potem ne bi bilo nobenega kisika, brez katerega bi vse živalsko

življenje izumrlo. Če bi bila svetovna morja samo nekaj metrov globokejša, tedaj bi bila ogljikov dvokis in kisik porabljeni in nobeno rastlinsko življenje ne bi moglo obstajati.

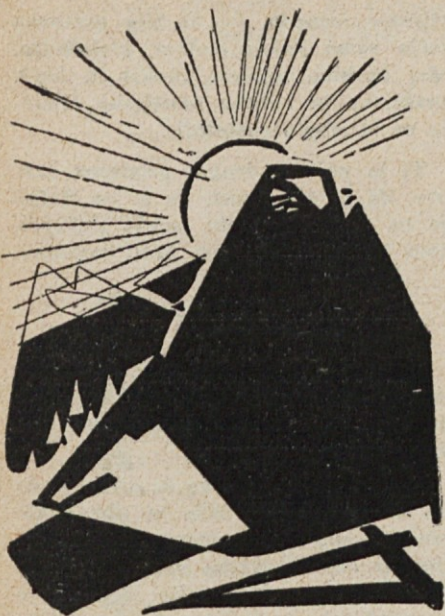
Ti in nešteto drugih primerov nam pove, da je verjetnost, da bi se življenje na našem planetu začelo slučajno, samo tolika, kakor ena proti milijonu.

RASTLINE

Drugič: V bogastvu sredstev in potov, po katerih zna življenje uresničevati svoje cilje, se razodeva povsod vladajoči Duh.

Kaj je življenje, tega še nihče ni do dna doumel. Nima teže in nima razsežnosti, ima pa ogromno moč. Korenina, ki raste, razžene skalo. Življenje si je osvojilo vode, zemljo in zrak, je zagospodovalo nad elementi ali prvina mi in jih prisililo, da svoja spajanja razdružujejo in se znova povezujejo. Življenje je kipar, ki vse žive stvari upodablja in oblikuje, je slikar, ki vsak list na drevesu zasnuje in vsako cvetlico pobarva. Življenje je glasbenik, ki nauči vsako ptico, da žgoli svojo pesem, ki nauči žuželke, da se v koncertu vseh mogočih glasov med sabo razumejo. Življenje je vzvišen kemik, ki daje sadovom in koreninam njihov okus, cvetlicam njihovo dišavo, ki spreminja vodo in ogljikovo kislino v sladkor in les in se sprosti tako kisik, ki daje živalskemu svetu dih življenja.

Zamislimo se dalje v skoraj nevidno kapljico protoplazme ali pratvoriva, ki je prozorna, zdrizasta, sposobna gibanja in vsrkavanja energije iz sonca. Ena sama taka celica, prozorna, hlapljiva kapljica, skriva v sebi kal življenja in je sposobna, da posreduje življenje še dalje malim in velikim bitjem.

Močj take kapljice so bolj čudovite, kakor ves rastlinski, živalski in človeški svet; kajti vse življenje izhaja iz njih. Narava ni astvarila življenja. V ognju razbeljenj kamen in neslana morja niso nudili pogojev za to.

Kdo je dal torej tej kapljici protoplazme pogoje za življenje?

ŽIVALI

Tretjič: Čuti, s katerimi je obdarjen živalski svet, neizpodbitno kažejo na dobrotnega Stvarnika, ki je tolikim malim, nemočnim bitjem podaril nagon. Mladi losos ostane leta v morju, potem pa se vrne v svojo domačo reko in plava točno proti toku navzgor po isti strani, kjer se v reko izliva pritok, v katerem je bil rojen. Kaj ga vodi po tej nezmotljivi poti nazaj v rodni kraj?

Če ga zanesemo v kak drug pritok, čuti takoj, da je na napačni poti in se požeje po strugi navzdol, nazaj do glavne reke ter se obrne tam proti toku, da svojo usodo zvesto zaključí v svoji domovini. Še bolj zagonetno je ponašanje jegulje. Te presenetljive stvarce potujejo v času godnosti iz vseh ribnikov in rek sveta, n. pr. iz Evrope, na tisoče milj daleč preko oceana, v smeri proti globinskim vodam pri Bermudskih otokih. Tam se drstijo in — poginejo. Mladiči, ki o svetu nič ne vedo in ne poznajo drugega, kakor vodno divjino, se vendar odpravijo in najdejo pot ne samo do obale oceana, temveč tudi do rek, jezer in malih ribnikov, odkoder so prišli njihovi starši.

Nikoli še niso našli amerikske jegulje v evropskih in evropske v ameriksanskih vodah. Evropska jegulja dozori celo eno leto ali več pozneje, da si tako izravna čas svojega dolgega potovanja. Odkod izhaja ta spodbuda, ta impulz, ki kaže jegulji pot na določeno mesto?

ČLOVEK

Četrtrič: Človek ima nekaj, kar je več kot živalski nagon, ima sposobnost za razumsko in smiselno preudarjanje.

Nobeno drugo bitje ni nikoli pokazalo sposobnosti, da bi znalo šteti do deset ali da bi samo razumelo, kaj pomeni deset. Nagon je pač kakor osamljen glas kake piščali. Je sicer lep, toda enoglasen. Človeški razum pa lahko obseže vse glasove vseh glasbil v orkestru. Ni mi treba izgubljeti besed o tej četrti točki. V zahvalo človeškemu razumu smemo poudariti, da smo samo zaradi tega to, kar smo, ker smo za popotnico v življenje sprejeli iskricico vseobsežnega Duha.

PETI DOKAZ

Skrb za vsa živa bitja se razodeva v takih pojavih, kakor so geni ali dedne zasnove.

Tako majčkeni so ti geni, da bi, če bi zbrali skupaj vse tiste, iz katerih so nastali sedaj na zemlji živeči ljudje, ne napolnili niti enega naprstnika. Vendar se raztezajo po vsaki živji celici in so odločilni za vse človeške, živalske in rastlinske lastnosti. En naprstnik je pač mala posodica za vse individualne lastnosti skoraj treh milijard ljudi. In vendar je to gotovo dejstvo. Kal razvoja je v tej celici, v edinici, ki jo vsebuje in nosi gen. Da lahko ta malenkostna, ultramikroskopična klica obvlada vse življenje na svetu, je pač primer globoko utemeljenega načrta in skrbi, ki lahko izhaja samo iz Stvarnikovega Duha. Pri tem odpove vsaka druga domneva.

ŽUŽELKE IN AVSTRALSKI KAKTUSI

Šestič: Spričo štedljivosti narave se nam vsiljuje spoznanje, da more samo neskončna Modrost s tako gospodarsko bistroumnostjo vse predvidevati in za vse skrbeti.

Pred mnogimi leti so posadili v Avstraliji neke vrste kaktus kot zaščitno rastlino za žive ograje. Ker v Avstraliji ni bilo nobene žuželke, ki bi bila rastlini nevarna, se je kaktus razrastle v pošastni bujnosti. Vznemirljiva rast rastline je končno pokrila cele pokrajine, večje kot angleški otok, in pregnala ljudi iz mest in vasi ter popolnoma uničila njihove kmetije. Entomologi ali žužkoslovci so iskali po vsem svetu obrambno sredstvo proti tej nadlogi in končno našli žuželko, ki se hrani samo s kaktusom. Razen tega se hitro množi

in nima sovražnikov v Avstraliji. Zanesli so jo v Avstralijo in tam je žival kmalu rastlino premagala. Sedaj je nadloga kaktusa odstranjena, pa tudi od teh žuželk je ostal samo majhen preostanek, ravno dovolj, da lahko kaktus drži v šahu.

Za take izravnave je poskrbljeno vsepovsod. Zakaj niso žuželke, ki se hitro množijo, dobile gospostva nad svetom? Zato, ker nimajo sposobnih pljuč, kakor človek. Žuželke diha skozi cevke. Ko doraščajo, te dihalne cevke ne rastejo v enakem razmerju s telesom in zato ne najdemo žuželke, ki bi imela človeško velikost. Ta omejitev v rasti je mrčesu postavila ograjo oblasti. Če ne bi bilo za to omejitev poskrbljeno, bi človek ne mogel obstajati. Zamislimo si srečanje človeka s sršenom, ki bi bil tako velik, kakor lev!

SAMO ČLOVEK SPOZNAVA

Sedmič: Dejstvo, da je človek zmožen zamisliti si pojem Boga, je že svojevrsten dokaz zase. Pojem Bog ustreza bežanski sposobnosti človeka, kakor je nima nobeno drugo bitje na zemlji. To sposobnost imenujemo moč predstavljanja. Samo s to sposobnostjo zmora človek in samo človek najti dokaze za to, česar ne vidi. Ta zmožnost nam odpira vidik, ki se ne da omejiti. Čim bolj se moč predstavljanja v človeku izpopolnjuje in postaja duhovna stvarnost, tem lažje je človeku, da v vsem, kar razodeva načrtnost in smotrnost, spoznava veliko resnico, da je Bog vsepovsod, da v vseh stvareh deluje, najbliže pa nam je v našem srcu.

V znanstvenem prav tako kakor v miselnem pomenu je resnično, kar je rekel psalmist: Nebesa oznanjajo čast božjo in vesoljstvo razodeva delo njegovih rok.

DA

NADŠKOF V GVATEMALI SVARI PRED KOMUNIZMOM

Nadžkof v Gvatemali, msgr. Mariano Roscell Arellano, je izdal pastirsko pismo, v katerem pravi: „Škofje cerkvene province Gvatemala opozarjajo vernike na zadnje dogodke, ki so porušili mir in bratsko sožitje med posameznimi sloji, opozarjajo tudi na veliko nevarnost brezbožnega materialističnega in totalitarističnega komunizma v vsej Ameriki.

Prizadevanje, ves svet pridobiti za komunistične nazore, je najznačilnejša, najbridkejša in najbolj splošna žaloigra današnjih časov in v krščanski zgodovini. Težnja po nadoblasti se je v tem letu v nekaterih ameriških deželah zelo pomnožila in s tem ranila edinstvo naše celine. Med temi deželami je bila tudi Gvatemala določena, da jo takoj osvoje.

Zato je dolžnost vsakega kristjana, da bdi in odločno vse stori, da prepreči vsako delovanje proti krščanskim izročilom. Vsi katoličani naj se zavedajo, da so tisti katoličani, ki se prostovoljno odločijo za komunizem in ga širijo, izobčeni iz katoliške Cerkve. Tako je izjavila Sveta stolica sama.“

Končno pastirsko pismo poziva vse katoličane, da so strogo dolžni v vesti skupno delati na to, da se povrne javni mir.

OČE IN SIN, ŽUPNIK IN KAPLAN V ISTI ŠKOFIJI

Duhovnik Patrick J. Norton, kaplan v župniji svetega Patricija v Hamptonu (Iowa) v Združenih državah, je umrl star 80 let. Opravljal je duhovniško službo v župniji, katere župnik je bil njegov sin. Več ko 40 let je Patrick J. Norton prodajal časopise. Kljub temu je imel 14 otrok, ki jih je skrbno vzgajal. Ko mu je leta 1948 umrla že-

na, se je odločil, da bo postal duhovnik. Želja se mu je spolnila. Leta 1952 je prejel mašniško posvečenje.

MEDNARODNI KAT. IZSELJENSKI KONGRES

Od 21. do 26. julija 1963 bo v mestu Petropolis blizu Río de Janeiro v Braziliji 5. mednarodni katoliški izseljenski kongres. Pri organiziranju tega kongresa bo sodeloval tudi Narodni katoliški izseljenski odbor v Braziliji. To bo prvi Mednarodni izseljenski katoliški kongres v Južni Ameriki. Prejšnji so bili: prvi v Španiji v Barceloni

od **vzhoda**
do **zahoda**

leta 1952, drugi na Nizozemskem v Breži leta 1954, tretji v Italiji v Asisi. Ju leta 1957, četrti v Kanadi v Otawi leta 1960.

Na 5. mednarodnem katoliškem izseljenškem kongresu bodo razpravljali o vprašanju: „Izseljenstvo, činitelj za gospodarski in socialni razvoj.“ To vprašanje bodo razdelili v pododdelke: Izseljenstvo, činitelj industrializacije; načrti za poljedelsko kolonizacijo; izseljenstvo, odločilna osnova narodne rasti; družinska naselitev, osnova gospodarske ustaljenosti in trdnosti. O teh vprašanjih bo razpravljalo 8 delovnih skupin.

Pričakujejo, da se bo kongresa udeležilo 300 zastopnikov 40. dežel z vseh delov sveta. Med udeleženci bodo osebe, ki že delujejo v organizacijah za socialno pomoč ter strokovnjaki v industrijskih in poljedelskih vprašanjih. Pripravljalni odbor za izseljenški kongres ima svoj sedež v Ženevi.

POMOČ NEMČIJE LAT. AMERIKI

V Nemčiji so zadnji božič pobirali po katoliških cerkvah denarne prispevke v pomoč Latinski Ameriki. Nabrali so 23.194.618 nemških mark, kar odgovarja vrednosti 500 milijonov argentinskih pesov.

Nemški škofovski odbor je v sporazumu s Papeškim odborom za Latinsko Ameriko in s Škofovskim odborom v Bogoti takoj poslal omenjeni znesek na merodajno mesto. S tem je podprl 167 različnih načrtov v 23. latinskoameriških deželah. Ta znesek bodo predvsem porabili za zidavo in povečavo semenišč v 23. deželah. Več ko 500 bogoslovcev pa je dobilo posebno podporo.

Nadškofija Köln v Nemčiji je poslala svojo nabirko (3.800.000 mark)

zelo revni nadškofiji Fortaleza na severu Brazilije, država Ceará. Nadškof in guverner te države sta polala kardinalu Fringsu, nadškofu v Kölnu, prisrčno zahvalo za velikodušno denarno podporo.

INDIJSKI FILM O MARIJI

V Indiji so izdelali film o Mariji in mu dali naslov „Devica krasna“. Film je zvočen in govori v jeziku malajalam. Cerkveno načelstvo je čestitalo izdelovalcu tega filma, ker bo povečal zanimanje za Devico Marijo v Indiji.

PRAVOSLAVNI OPAZOVALCI NA CERKVENEM ZBORU

Pariški dnevnik „Le Monde“ je 14. marca prinesel vest, da je msgr. Willebrands, tajnik Tajništva za zedinjenje kristjanov, potoval v Carigrad, da je sporočil patriarhu Atenagorasu, da sv. oče Janez XXIII. želi izrecno povabiti pravoslavne opazovalce na II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor. Prosi tudi patriarha, naj mu pove svoje mnenje, ali bi povabilo ugodno sprejeli ali ne. Patriarh je odgovoril, da se mora pred svetovati s svetim sinodom, preden bi mogel papežu jasno odgovoriti. Msgr. Willebrands je obiskal tudi pravoslavnega patriarha v Atenah.

NAGRADA, KI JE NI NIHČE DOBIL

Ustanova svetega Pija V. v Rimu je določila 25.000 dolarjev nagrade tistemu državniku, ki bi največ storil v prejšnjem letu za pravi napredek afriških dežel. Nagrade ni nihče dobil. Zato je ustanova izročila znesek Kongregaciji za širjenje vere, ki je nagrado razdelila najbolj potrebnim misijonom v Afriki.

BOG IN UMIRAJOČI

Mesec julij je posvečen spominu in češčenju Jezusove predragocene Krvi. V globokem spoštovanju in s srčno hvaležnostjo smo dolžni častiti Kristusovo Kri, ki jo Cerkev v novih litanijah, njej na čast zloženih, imenuje ceno našega odrešenja, brez katere ni odpuščenja, veletok usmiljenja, zmagovalko hudobnih duhov, srčnost mučencev, upanje spokornim, uteho umirajočim, poroštvo večnega življenja.

Kristus jo je za nas prelil v svojem smrtnem boju na Oljski gori, pri bičanju in kronanju s trnjem in slednjič na križu, kjer je iz njegovega, s sulico prebodenega Srca pritekla njena zadnja kaplja — vse za naše odrešenje in zveličanje.

Spomin predragocene Krvi Kristusove naj nas napolnjuje z zaupanjem in notranjim mirom zlasti ob misli na našo smrt, kateri gremo dan za dnevno, uro za uro nezadržno naproti. Na presveto Kristusovo Kri se sklicuje sveta Cerkev, ko nas v dnevni molitvi za umirajoče navaja prositi: „O premilostljivi Jezus, ljubitelj duš, rotim te pri smrtnem boju tvojega presvetega Srca in pri bolečinah tvoje brezmadežne Ma-

tere, opéri v svoji Krvi grešnike vsega sveta, ki so zdaj v smrtnem boju in bodo še danes umrli.“

Verni kristjani se misli na smrt ne izogibljemo. Vemo, da moramo biti na smrt vedno pripravljene, zakaj ne dneva ne ure ne vemo, kdaj nas bo Bog poklical s tega sveta. Mislitj je treba na smrt z odgovarjajočo resnostjo, brez pretiranega strahu. Bog je naš dobrotljivi in usmiljeni Oče ne le v življenju, ampak tudi v smrtni uri in tedaj še prav posebej.

Resnost zadnje ure

Poučeni v krščanskem nauku verujemo, da se z našo zadnjo uro odloči naša večna usoda. Ta bo odgovarjala stanju naše duše v tistem trenutku, ko

se bo ločila od telesa in odšla v večnost. Ako je duša ob smrti v stanju posvečujoče milosti, ji je zagotovljeno večno zveličanje v nebesih. Ako pa je duša ob svoji ločitvi od telesa v smrtnem grehu, bo za večno pogubljena. Pridigar pravi v sv. pismu: „Če pade drevo proti jugu ali proti severu: kamor pade, tam obleží.“ (11, 3).

S koncem našega življenja na zemlji se konča čas zasluženja in pokore. Nič več ni možnosti, da bi popravili svoje zablode. Smrt pusti dušo v tistem stanju, v katerem jo najde. In to stanje je potem za vedno nesprenemljivo. Kdor umrje nespokorjen v smrtnem grehu, nima na drugem svetu več možnosti, da bi se greha skesal in dobil odpusčanje; nobena molitev njegovih dragih, ki jih je pustil na zemlji, mu ne bo mogla sprositi nebes, ako je bil po večnem Sodniku obsojen na trpljenje v peklju.

Nekaj se po nauku vere vendar tudi na drugem svetu še da narediti in popraviti: so to še ne odpuščeni mali grehi in časne kazni, ki smo jih mi s svojimi grehi zaslužili in jih na zemlji še nismo prestali. To je tolažljiva verska resnica, kjer duše pravičnih, umrlih v božji milosti, v trpljenju odplah v božji milosti, v poravnani dolg. A čujejo svoj še ne poravnani dolg. A trpljenje v vseh je samo zadostilno, ne pa več zaslužno. Naj bodo verne duše v vicaš še tako ponižne in Bogu vdanne, vendar z vsem svojim trpljenjem ne morejo prav nič povečati mere svoje večne blaženosti. Zasluženje za večno življenje je možno samo na tem svetu, v deželi živih. V kraljestvu mrtvih, v vicaš, je samo čas trpljenja in zadoščevanja. Z ozirom na to nas Gospod Jezus resno opominja: „Delajte, dokler je dan; pride noč, v kateri nihče ne more delati“ (Jan 9,4).

V zadnji uri našega življenja se bo

torej odločila naša večnost. In ker se umrje samo enkrat, vsakdo lahko sprevidi, kako silne važnosti je človekova smrtna ura. Silne važnosti za vse in za vsakega, posebno pa še za tiste, ki svojih odnosov do Boga nimajo v redu. Ako se grešnik v zadnji uri skesan prepusti božjemu usmiljenju, si s tem zagotovi večno zveličanje; ako pa trdovratno vztraja v svojem grehu, je njegovo pogubljenje neizbežno in nepopravljivo.

V te resnobne, pretresljive resnice svete vere pa sveti vendar vsem ljudem mila luč božje usmiljene ljubezni, ki na ubogega, grešnega človeka v zadnji uri ne pozabi.

Bog v zadnji uri pravičnih

Bog je naš Stvarnik in Oče. Njegove stvari smo, njegovi otroci in ovce njegove paše. Pravico imamo do njegove očetovske skrbi in ljubezni, kakor jo imajo otroci do skrbi in ljubezni svojih staršev. Ne mislmo, da bi Bog kdaj na to pozabil; predmet njegove ljubeče previdnosti smo vse dni življenja, na vseh naših potih. In ker je smrtna ura tako nepopisne važnosti za vso našo večnost, je Bog v svoji ljubeči skrbi za naše zveličanje v tistih odločilnih trenutkih še prav posebno čuječ in velikodušen.

Vernim kristjanom, ki so se v življenju trudili za lepo krščansko življenje, naklanja dobr Bog vse milosti, ki so jim potrebne, da vztrajajo zvesti do konca. Tolaži in krepča jih v njihovem smrtnem boju z zakramenti za umiranje. Kadar bi pa teh ne mogli prejeti, jim stoji ob strani s posebnimi milostmi, ljubeče umirja njih strah, jim lajša slovo od domačih in od vsega, kar so na svetu posedovali; vliva v njih dušo mir, zaupanje in vdanost. Za vse to nam je poročstvo njegova obljuba, ko

2. julija je poteklo 25 let, odkar je umrl nadškof dr. Anton B. Jeglič.

prav: „Jaz ljubim tiste, ki mene ljubijo“ (Preg 8, 17).

Mnogim smrtim dobrih kristjanov sem že v svojem štiridesetletnem duhovniškemu življenju prisostvoval, pa se ne spomnim nobene, ki bi ne bila mirna in vdana. Mnogi, ki so v svoji zadnji bolezni veliko trpeli in pred smrtjo trepetali, so v zadnjih trenutkih po božji dobroti zadobili svoj mir in zaspali sladko, kakor otrok v materinem naročju. Beremo sicer, da so celo nekateri veliki svetniki pred smrtjo trepetali, da jih je Bog, junake v veri, upanju in ljubezni, v zadnjih trenutkih pustil skušati z velikimi skušnjavami, v njihovo večjo slavo in večjo sramoto

hudobnega duha, a smrtna ura jim je bila končno mirna in lepa, dragocena v božjih očeh.

Ne mučimo tedaj svoje duše s predhodnimi predstavami tega, kar bi nas moglo v naši zadnji bolezni in v našem smrtnem boju doleteti. Kakor v vsem drugem, se tudi v tem držimo ljubeznivega Jezusovega nasveta: „Ne skrbite za jutri; kajti jutrišnji dan bo imel skrb sam zase; zadosti je dnevu njegova lastna težava“ (Mt 6, 34). Skrbimo, da bodo vedno v režu naši odnosi z Bogom in ljudmi, prihodnost ra mirno in zaupno prepustimo očetovski božji previdnosti.

Vsaka pretirana in plašna skrb glede naše zadnje ure je prav zaradi brez koristi. Nima drugega učinka, kot da nas lahko oropa dušnega miru in tiste notranje umirjenosti, ki nam je potrebna za izvrševanje naših dnevnih staveških dolžnosti. Vedeti moramo, da nam zdaj niso na razpolago tiste posebne milosti, ki nam jih Bog hrani za zadnjo uro; da zdaj tudi ne moremo videti in občutiti stvari, tako kakor jih bomo videli in občutili tedaj. Trdno verujemo in zaupajmo, da nam bo dobri Bog, naš Stvarnik in Oče, naklonil tedaj vso pomoč, ki jo bomo potrebovali in nam bo omogočil občutiti sladkost Jezusovega smrtnega klica: „Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo“ (Lk 23, 46). S svetim Pavlom verujemo za življenje in za smrtno uro: „Bog je zvest in ves ne bo zapustil črt vaše moči, ampak bo s skušnjavo dal izid, da jo boste mogli prestati“ (1 Kor 10, 13).

Naj bi tudi bilo naše življenje polno napak, slabosti in grešnosti, skesanim in spokorenjenim bo usmiljeni Bog v zadnji uri razkril svojo ljubezen in stokrat povrnil v večnosti vse, kar smo z dobro voljo in ljubeznijo na svetu zanj storili in potrpeali. Smrt za verne kristjane ni

drugega kot prehod iz solzne doline v nebeško domovino; iz pregnanstva in mrzle tujine v mili, dragi, srečni očetov dom. Naj nas v tem potrdi, kar beremo v enem izmed pisem velikega skladatelja Mozarta, čigar plemenito in sladko glasbo ves civilizirani svet rad posluša in ki je umrl ubog, pa z veliko vero, še ne štirideset let star. Takole piše: „Ako dobro premislim, je smrt dejanski zaključek našega tuzemskega življenja. Zato sem se privadil že izza mnogo let misliti nanjo kot na resnično človekovo prijateljico, tako da mi njena podoba ni prav nič grozna, ampak sladka in tolažljiva. Boga hvalem, da mi je dal to milost, da gledam v smrti ključ do naše resnične sreče. Nikdar ne ležam k počitku, da ne bi pomislil, da kljub svoji mladosti drugo jutro lahko več ne bom vstal. In vendar n'ho od teh, ki me poznajo, ne bi mogel reči, da me je ta misel kdaj storila le za trenutek žalostnega. Vsak dan se Bogu zahvaljujem za to srečo in jo iz srca privoščim vsem ljudem, svojim bratom.“

V razodetjih svete Gertrude se bere, da ji je Jezus ob neki priliki dejal: „Svojim vernim, ki so se trudili, da bi mi bili všeč in so se prizadevali za krščansko življenje, se v smrtni uri razodenem s tako lučjo in privlačnostjo, da jih moja ljubezen prešine v dno njihove duše in jih tako usposobi za dejanje popolnega kesanja. Želim, da moji izvoljenci to vedo, kako zelo sem odločen, obiskati jih v uri njihove smrti. Želim, da se to pridiga in označnja, da bo med vsemi drugimi dejanji mojega usmiljenja prav to imelo v njih dušah prvo mesto med njihovimi spomini.“

Bog in smrt grešnikov

Pogosto se spominjajo besede kralja Davida, ki v 33. psalmu pravi, „da je

smrt grešnikov silno huda.“ Tako se glasi stari prevod. Novo slovensko izdanje svetega pisma pa omenjeno mesto prestavlja takole: „Brezbožnega žene hudobija v smrt“, kar pomeni, da Bog brezbožneže s smrtjo kaznuje. Smisel te nove prestave je milejši od starej.

Sicer nam sveto pismo in zgodovina prikazujeta smrt mnogih velikih grešnikov v zares strašni podobi. Starokrščanski pisatelj Laktancij je napisal celo knjigo o strašnem koncu pregnjalcev Cerkve. Tudi v naših časih ne manjka pretresljivih zgledov v tem pogledu. Po zunanji podobnosti je smrt velikih grešnikov zares pogosto huda in strah vzbujajoča božja kazen za brezbožno življenje.

Ni pa ta zunanja podoba težke in žalostne smrti že potrdilo, da bi bil Bog duše teh grešnikov dokončno zavrgel. Sveta Cerkev, ki toliko svojih sinov in hčera z nezmotno sodbo proglaša za svetnike, ne uči nezmotljivo o nikomur, da bi bil pogubljen. Celo o Judežu Iskarijotu tega ne pravi, čeprav je sveti Peter o njem izjavil, da je šel po svojem samomoru na določeno mu mesto, kar bi morda pomenilo: v pogubljenje (prim. Apd 1, 25). Zaupno torej lahko verujemo, da je Bog tudi v smrtni uri do grešnikov dober in usmiljen.

Kot Stvarnik in Oče gleda Bog z usmiljenjem na vse ljudi, dobre in hudobne. Vs' smo delo njegovih rok, njegove stvari, njegovi otroci. Kljub vsem grehom, ki jih človek v svoji slepoti in upornosti zagreši, je in ostane božja stvar, božji otroci, v grehu ne sicer več po milosti, pač pa po naravi. In naj bo trdi izgubljen sin, je vendarle sin in Bog mu do zadnjega ne odreče svoje ljubezni kakor je oče v Jezusovi priliki svojemu izgubljenemu sinu ni od-

rekel. Lahko rečemo, da nevarnost, v kateri se nesrečni grešnik v svoji smrti uri nahaja, božjo ljubečo skrb zanj še poveča. Bog ga kliče s podvojeno silo, trka z vso močjo na njegovo zakrknjeno srce, mu ljubeče ponuja zadnje milosti spreobrnjenja in odpuščenja, stori, z eno besedo, vsa, kar je mogoče, da bi ta njegov nesrečni otrok izrabil kratki čas, ki mu preostaja, za kesanje in zveličanje. Do zadnjega diha je Bog pripravljen odpustiti njim, ki se kesajo in ne zapusti duše, dokler ta ni popolnoma otopela in zakrknila. Besede prerokov nas v tem potrjujejo: „Kakor resnično živim — to so besede božje prisege — nočem smrti grešnikove, ampak da se spokorn in živi“ (Ez. 33, 11). „Nalomljenega trsa ne bom zlomil in tlečega stenja ne bom ugasnil“ (Iz. 42, 3).

Duhovni pisatelj naših dni piše: „Kadar umira človek, ki ga je Bog ustvaril s svojimi rokami in mu je v življenju sledil s svojo ljubeznijo, čeprav ni uspel, da bi ga k sebi pritegnil, bojuje vendar za njegovo dušo zadnji boj, boj ljubezni, največji in poslednji boj matere, ki gre, videč, da bo svojega otroka izgubila, v svoji velikodušni ljubezni do skrajnih mej. Morda kdo na to poreče: Kako moremo mi vse to vedeti? Kdo nam je razodel, kaj se zgodi z dušami v poslednjih trenutkih? Jaz pa trdim, da se o vsem tem lahko prepričamo iz skušnjaj lastnega srca. Človeška oče in mati bi storila isto. In ni li srce Boga, prazivor in pravir vse ljubezni, neizmerno boljše kot srce ljudi? Ali si je mogoče misliti, da bi starši storili za svoje otroke več, kot stori zanje Bog? Prav gotovo ne, ker je to nemogoče.“

Resnično Bog sam zatrjuje, da nas ljubi kot oče in mati; da, če bi tudi mati pozabila svojega otroka, on nas

ne bo pozabil, ker naš ima v svoji roki, v svojem srcu zapisane (prim. Iz. 49, 15). Za to svojo ljubezen nam je dal in nam še vedno daje najgotovnejše dokazil. Lastnega Sina je žrtvoval za naše odrešenje. Z očetovsko previdnostjo nas vodi skozi življenje in če nas preskuša, kar vedno stori le v našo korist, nas tudi v preskušnji ne zapusti. Vedno je zaskrbljen zaradi našega zveličanja. Sveti Pavel piše, da Bog hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli do spoznanja resnice (1 Tim. 2, 4). Bogu to ni samo pobožna želja, ampak dejanska in resnična volja. V tej svoji vsezveličavni volji da Bog vsakemu človeku za zveličanje potrebne milosti in to skozi vse življenje, od rojstva do zadnjega trenutka. In ko ta pride, Bog svoje navdihe in milosti pomnoži. Resni bogoslovni učitelji učijo, da Bog v zadnjih trenutkih človeku nakloni žarek luči, da more videti svoje življenje in prositi za odpuščenje. Da mu zadnje priložnost, da lahko izbere med njim in med grehom, med nebom in peklom. Samo tisti se pogubijo, ki zakrknjeni v svoji hudobiji to hočejo in v poslednjem trenutku zavržejo Očeta, ki jih kliče k spreobrnjenju in kesanju. „Božje usmiljenje do grešnikov presega vso človeško domišljijo“, piše p. Condren. Jezus sam je dejal Angelu Folinjski: „V mojem Srcu je večja moč odpuščenja, kot je moč vesoljne zemlje za greh.“

Spreobrnjenje v zadnji uri

Vera v neskončno božjo ljubezen in usmiljenje nas potrjuje v upanju, da se veliko ljudi spreobrne v zadnji uri. Sama sveta Cerkev, oprta na sveto pismo, to uči. Njen nauk je, da Bog vsem ljudem, brez razlike, naklanja milosti, ki so jim za zveličanje potrebne in to vse življenje, do smrti. Ako človek gre-

ši, je Bog vedno pripravljen odpustiti mu in ga znova sprejeti v svojo ljubezen. Naj bi človek še tako hudo in še toliko grešil, se mu božje usmiljenje ne zapre in za spravo z Bogom ni treba drugega kot dejanje popolnega kesanja. Za to dejanje pa zadostuje en sam trenutek, en sam srčni vzdih, en sam žarek ljubezni.

Sveta Katarina Sienska pravi, da božje usmiljenje sledi človeku prav do poslednjega trenutka, ko se zdi, da se je duša že ločila od telesa. Tedaj se Stvarnik in Odrešenik poslednjič in v nedostopni skrivnosti predstavi grešniku in mu reče: Hočeš izbrati mene? Nekateri odgovore: Ne! Večina pa da pritrdilni odgovor. Brez dvoma bo Bog od njih zahteval, da zadoste njegovi pravicji za svoje grešno življenje s trpljenjem, v vica — lahko da težkim in dolgotrajnim — ali rešili so se večnega pogubljenja. To sicer ni nauk cerkvenega učiteljstva, ampak le zasebno mnenje ali razodetje velike svetnice, ki je prejela od Boga veliko razsvetljenj.

Brez dvoma so spreobrnjenja v zadnji uri pogostna. In tem večje je veselje pri nebeških angelih in svetnikih, čim trša je bila borba za grešnikovo dušo. Seveda je to, kar se med Bogom in dušo v tistih poslednjih trenutkih godi, za nas skrivnost. Noben zunanji znak ne razodene skrivnosti in ljubezni od-

pušanja, ki ga duša prejme. Vendar lahko upamo, da bomo nekoč v vica in potem v nebesih srečali mnogo ljudi, ki niso živeli ravno zgledno in bogaboječe in niso dali ob smrtni uri nobenega vidnega znamenja kesanja. Božje usmiljenje do grešnikov je neizmerno in neizčrpno.

To tolažilno upanje nam potrjuje s svojo avtoriteto blagi cerkveni učenik sveti Frančišek Saleški. Njegov prijatelj, škof Beley, pripoveduje, da nikdar ni hotel, da bi se obupalo nad spreobrnjenjem grešnikov in to prav do zadnjega njihovega diha. Dejal je, da do konca našega potovanja po zemlji tisti, ki stojijo lahko padejo, tisti pa, ki so padli, z milostjo božjo lahko vstanejo. Šel je še dalje in ni dopustil, da bi se obsodilo tiste, ki so živeli neredno in niso dali v smrti znamenja kesanja. „Nkoli jih ne obsojajmo — je dejal — kajti naše domneve bi nas lahko varale. Končna stanovitnost se ne določa in ne daje po zasluženju. Bog si je prihranil skrivnost tistih, katerim jo je namenil dati.“ Pripovedoval je, da je slišal pridigarja govoriti o smrti krivoverca Lutra. „Kdo ve — je ta dejal — če ga Bog v smrtni uri ni gnil s svojo milostjo. Seveda se je v tem slučaju rešil kakor le malokateri človek na svetu in dolguje Bogu v zahvalo debelo svečo. Končno moramo imeti veliko zaupanje in najtrdnjše prepričanje o božji dobroti, ki je neizmerno usmiljena do tistih, ki jo kličejo na pomoč. Jezus je ponudil svojo spravo in mar apostolu izdajalcu; zakaj ne bi mogel dati podobne milosti nesrečnemu krivovercu?“ Iz tega je ljubeznivi sveti Frančišek zaključil, da se ne sme nikoli obupati nad zveličanjem nikogar in da ne sme mo nikoli onečastiti spomina mrtvih. Spominjal se je pri tem besed sv. Avraština, ki je iz velikega grešnika po-

stal velik svetnik in je dejal: „Bog lahko več odpusti, kot moremo mi grešiti.“

Znana je zgodba o rimskem duhovniku, ki so ga vsi imeli za svetnika in je celo čudeže delal. Nekega dne je spremljal na morišče na smrt obsojenega hudodelca, ki pa je odklanjal vsa njegova povabila k pokori in je pod vlicami trdovratno odklonil tudi poljub križa. Razočaran nad toliko zakrknjenostjo je tedaj duhovnik s smrtnega odra zaklical množici: „Ljudstvo, ki me poslušate, glej, kako umira pogubljenec!“ Štirideset let kasneje se je začel proces za proglasitev blaženim tega apostola, čigar kreposti so se zdele v resnici junaske. Toda njegova ostra obsodba nad nesrečnim zločincem, ki se je bil med ljudstvom ohranil njen spomin, je zadostovala, da je Cerkev proces ustavila. Človek, ki je tako govoril, ni mogel biti resničen svetnik; ni imel pravega cerkvenega duha, ker je dvomil nad neskončnim božjim usmiljenjem.

Ohranimo torej svoja zaupanja z ozirom na spreobrnjenje grešnikov celo v zadnji uri, kar pa naj nas ne ovira, da ne bi zanje molili. Morda je prav naša molitev, naša žrtev potrebna, da se tehtnica božje pravice ob smrti nagne njim v korist. In tudi po smrti se jih spominjamo z ljubeznijo vseh, brez razlike, tudi onih, ki so umrli v najbolj nesrečnih in žalostnih okoliščinah. Božjemu usmiljenju ni števila in njegove dobrote je neskončen zaklad — moli Cerkev.

Posebni priprošnjiki

Bog sam je, kot smo videli, poln neizmerne ljubezni in neizčrpnega usmiljenja do vseh ljudi, tudi do grešnikov. Ti so mu v nekem oziru še posebno pri srcu, ker so bolj nesrečni in v večji nevarnosti; in zato usmiljene pomoči bolj potrebni. Vemo, da Jezus pravi, „da bo v nebesih večje veselje nad

enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi, ki ne potrebujejo pokore“ (Lk 15, 7). Zato Bog v svoji očetovski dobroti in ljubezni prav vse stori, da bi se zveličali vsi, tudi veliki, tudi največji grešniki. Kdor se pogubi, se pogubi le po lastni krivdi, po lastni trdovratni zakrknjenosti in hudobiji.

Ta nezaslužena, neumljiva božja ljubezen do grešnih ljudi bi nam sama zase že zadostovala, da bi človek mislil na svojo smrt z zaupanjem in srčnim mirom. Pa je dobri Bog v potrjenje tega našega zaupanja šel še dalje in nam je med blaženimi prebivalci svojega nebeškega kraljestva izbral celo vrsto posebnih priprošnjikov in pomočnikov za srečno zadnjo uro. Med temi je gotovo naš dobri, zvesti angel varuh, ki nas spremlja skozi vse življenje in v smrtni uri zvesto čuje ob naši strani ter zavrača peklenškega sovražnika, ki bi nas hotel v zadnjih trenutkih odtrgati od Boga in dobiti zase. V življenju svetnikov se najde nešteto zgledov, ki nam pričajo o tej skrbi svetega angela varuha za naše zveličanje, zlasti še v zadnji uri. Izmed božjih angelov je dalje posebno velik pomočnik njihov knez in voditelj, sveti nadangel Mihael. Njega, ki je satana in uporne angele pahnil v pekel, se ti od tedaj posebno boje. Njemu je naročeno, da duše zveličanih spremlja pred božje obličje. Med božjimi svetniki nas sveta Cerkev uči priporočati se gotovim izbranim, ki so bili sami deležni svete in blažene smrti: sveti nedolžni otroci, sveti Dizma, desni razbojnik, sveta Barbara in drugi. Največji med temi vsemaj je gotovo sveti Jožef, ki je imel med vsemi ljudmi na zemlji najlepšo smrt, saj je umrl v objemu Jezusa in Marije. S posebnim zaupanjem ga imenuje sveta Cerkev: za svetnika umirajočih.

Ali največje, najmogočnejše, najljubeznejše pomočnice še nisem omenil, pa ste vsi že nanjo mislili: je to milostljiva, dobrotljiva in sladka Devica Marija, Matj Kristusova in naša duhovna Mati. Njena moč v nebesih je tako velika in vseobsežna, da tudi angeli in svetniki le po njenem posredovanju pri Bogu s svojimi prošnjami uspejo. Marija je srednica vseh milosti, torej tudi milosti srečne smrti, ki je krona vseh drugih. In kar smo rekli o očetovski ljubezni božji do ljudi, lahko v odgovarjajoči meri trdimo o materinski ljubezni Marijini. V svojem dostojanstvu se je Marija dvignila do meje božanstva; v svoji ljubezni do meje same neskončne božje ljubezni. V tej moči in v tej ljubezni je Marija v nekem smislu vsemogočna, kar o njej tako lepo pravi pobožen pisatelj: „Marija vse ve, saj je sedež božje modrosti; vse tudi premore, saj je Devica mogočna; in ker vse premore, bo tudi vse za nas storila in dala ta naša prelubezniva in usmiljena Mati.“ Sveti Efremlj govori: „O Marija, Devica in Matj božja, Kraljica vseh, ti si upanje obupanih!...“ In njen veliki častilec sveti Bernard pravi o njej ves prevzet: „Po pravici jo imenujemo Kraljica in Mati usmiljenja, saj ona odpira globine božjega usmiljenja komur hoče, kadar hoče in kakor hoče, da bi se tudi največji grešnik ne pogubil, ko mu ona, Sveta med svetimi, nakloni dobroto svoje priprošnje.“

Kar se tiče vernih kristjanov, ki Marijo stanovitno in z vernim zaupanjem častijo in jo vsak dan prosijo za pomoč ob smrtni uri, jim je Marijino varstvo v zadnji uri zagotovljeno. Bolelo bi jo, ako bi le od daleč mislili, da nam ne bo prišla na pomoč tedaj, ko se bo odločevala naša večna usoda in bomo zato njeno materinsko pomoč najbolj potrebovali. Naj nas v tem potrdi, kar se

bero o smrti sv. Janeza od Boga. Ko se mu je bližala zadnja ura, je bil poln zaupanja, da mu bo Marija prišla naproti, saj jo je vse življenje neizrečeno ljubeče častil. Videč pa, da se njen prihod zavlakuje, se je začel žalostiti in kar celo milo pritoževati. Ali ob uri, ki jo je bila v svoji ljubezni določila, se mu Marija prikaže in kakor da bi ga hotela malo pokarati zaradi njegovega premajhnega zaupanja, mu reče tele sladke besede: „Janez, jaz svojih zvestih otrok v tej uri ne zapustim!“ Kakor bi hotela reči: Kako si vendar mogel misliti, da bi ne prišla ob smrtni uri na pomoč njim, ki me ljubijo? Nisem prišla preje, ker še ni bila tvoja ura. Zdaj, ko je prišla, pa sem tu pri tebi, da te pospremim v večno veselje. Malo za tem je svetnik ves srečen in potolažen umrl in je njegova duša odšla v nebesa, kjer gotovo ne neha večno zahvaljevati svoje predobre Matere in Gospe.

+

Naj bodo tu zbrane misli v tolažbo in pomirjenje našim srcem z ozirom na našo smrt, ki ji gremo naproti in o kateri ne vemo, ne kdaj, ne kako, ne kje nas bo dohitela. Nihče ne bo teh tolažilnih misli zlorabil v to, da bi se predal grehu in bi v božje usmiljenje predrzno zaupal. Vsi dobro vemo, da je zvesto krščansko življenje najgotovšeje poročstvo srečne smrti in večnega zveličanja. Ne bilo bi modro na to pozabiti. Po drugi strani pa tudi ne bi bilo prav staviti meje božjemu usmiljenju in obupati nad usodo onih, ki niso prav živeli in so umrli brez vidnih znakov kesanja.

Za sklep naj bodo tu psalmistove besede, ki poje: „Blag in usmiljen je Gospod, potrpežljiv in silno milostljiv. Dober je Gospod vsem, usmiljen do vseh svojih del“ (144).

ALOJZIJ KOŠMERLJ

GOREČA POBOŽNOST IN APOSTOLSKO DELO

Veliko je dandanes poslanstvo Svete Stolice in katoliškega duhovnika. Potrebno je, da se vse prenovi v Kristusu, v čemer leži tudi uspeh bodočega vesoljnega cerkvenega zbora. Zato morajo duhovniki pomnožiti svojo gorečnost in storiti vse za zmago Kristusove Cerkve. Poleg gorečnosti in molitve mora biti tudi vnema za pouk o krščanskih resnicah vernikov. Poleg molitve ima duhovnik veliko dolžnost, da uči in pridiga, to je, da polaga seme, ki bo obrodilo sadove. Priti mora do vseh in vsakega, zato mora študirati potrebe in položaj vernikov med katerimi deluje. Krona vsega je lastni vzgled. Živeti mora resnično in globoko krščansko ter apostolsko življenje (Sv. oče Janez XXIII. v govoru kardinalom in duhovnikom 22. 2. 1962).

CERKEV BO DOŽIVELA BINKOŠTI

V velikonočni poslanici svetu je sv. oče Janez XXIII. opozoril na vesoljni cerkveni zbor, ki se bo pričel 11. oktobra. Ta zbor bo dal novega zagona v življenju Cerkve, da se bodo prebudili zaspani in stopili velikodušno v službo Boga. Cerkev bo doživela ponovni binkoštni praznik, napolnila se bo s pomnoženimi apostolskimi in misijonskimi prizadevanji. Še posebej je sv. oče izrazil željo, da bi naj Jezusov mir napolnil duše vseh, ki so pripravljene sprejeti božjo milost brez pridržka, da bi jim utrdil voljo, da ne bi več služili grehu, naj zajame družine, posebej še s številnimi otroki, naj olajša trpljenje vsem, ki trpijo in živijo v pomanjkanju, duhovnike in redovnike naj vodi k večji popolnosti, vse kristjane pa vzpodbuja k aktivnemu apostolatu.

Sveti oče je govoril

PROSIMO ZA MIR!

Na velikonočno nedeljo je sv. oče Janez XXIII. govoril in dal blagoslov „mestu in svetu“. Množici, zbrani na trgu sv. Petra, in vsemu svetu je vročil srečne in blagoslovljene praznike vstajenja, potem pa ponovno pokazal svojo veliko skrb za mir med narodi. Živimo v dobi, ki je polna negotovosti, strahu in medsebojnih groženj, zato moramo prositi vsi, da nam Bog podeli svoj mir. Pravi mir je samo Kristusov mir, edini, ki lahko ohrani in reši svet, ker temelji na večni resnici. Temelji vsakega resničnega miru so resnica, pravica, resnična krščanska ljubezen in pripravljenost na žrtve za svojega bližnjega.

VEČ DUHOVNIŠKIH POKLICEV!

V apostolskem pismu škofom Južne Amerike sv. oče z zaskrbljenostjo gleda na položaj katoliške Cerkve v teh deželah, posebej še glede duhovniškega naraščaja. Veliko je nevarnosti, ki grozijo katoliški Cerkvi. V nekaterih krajih, kjer je Cerkev in versko življenje nekoč lepo uspevalo, je sedaj zastavljeno ali celo preganjano. In to zelo teži, da bi se širilo še naprej. Potrebno je vernike pravočasno opozoriti na te nevarnosti, da se jim v luči vere razsvetli razum, da se bodo ponižno

spoštovanje moralnih načel in božjih zapovedi. Ta načela in zapovedi označja Cerkev in zato je potrebno, da se jo posluša in njen nauk praktično uresniči.

PROSIMO SV. JOŽEFA ZA DOBER USPEH VESOLJNEGA ZBORA

Največja značilnost sv. Jožefa je globoka ponižnost, to je krepost, ki si jo skozi stoletja izvolijo vsi, ki se trudijo za širjenje božjega kraljestva na zemlji. Cerkev časti angele in svetnike, na prvem mestu med njimi je sv. Jožef, ki je njen mogočen zavetnik in priprošnjik. Zato so vsi katoliški verniki vsega sveta iskreno vabljeni, da prosijo sv. Jožefa za dober uspeh prihodnjega vesoljnega cerkvenega zbora, da bi vedno več duš živelo v svetosti in se hranilo z evangeljsko besedo (Sv. oče Janez XXIII. v splošni avdienci 28. 2. 1962).

LAIČNI APOSTOLAT JE POTREBEN V ŽIVLJENJU CERKVE

Vsi ljudje brez razlike pripadajo veliki božji družini, v kateri mora vladati Kristus. To nas vodi k medsebojnemu razumevanju, potrpežljivosti, spoštovanju bližnjega, nas utrjuje pred skušnjavami in preizkušnjami. Zlo obstoja, je žalostna realnost, ni pa rečeno, da ga ne bi mogli premagati. Treba je delati in širiti vse, kar je dobrega, potrebno je apostolsko delo vseh. Apostolsko delo je zelo obširno, eni lahko sledijo vzgledu velikih svetnikov, vsi pa najdemo možnost povsod in ob vsaki uri, na vsakem kraju. Pospešujemo idejo bratstva človeškega rodu, ki je več vredno kot vse slave človeštva skozi stoletja. Potrebno je, da se tudi laiki kot apostoli pridružio temu velikemu delu Cerkve (Sv. oče stalnemu odboru za apostolat laikov, 17. 2. 1962).

hranili z besedo božjo. V vernikih je treba obdržati vedno živo vero ter jih pritegniti k apostolskemu sodelovanju. Glavna skrb nadpastirske službe pa mora biti za duhovniške poklice, da bi se pomnožilo število Bogu posvečenih oseb, ki jih tako primanjkuje.

SKRBI NAS BODOČNOST DEŽEL

V apostolskem pismu škofom Južne Amerike sv. oče tudi pravi, da misli tudi na številne politične, socialne in gospodarske težave naših dežel, ki zbuja toliko pozornosti in zaskrbljenosti med tistimi, ki vodijo usodo narodov. Želi, da bi se te težave čim prej uredile v korist vseh. Poziva tiste, ki vladajo, da se naj trudijo za pravično rešitev vseh teh problemov, obenem pa opozarja, da se ne more zgraditi nobena zgradba, če nima za temelj

Danes v svetu ne gre samo za socialne reforme in vprašanje razdeljevanja stvarnih dobrin, ampak za ohranitev krščanske kulture in civilizacije, za tiste osnovne pravice življenja, brez katerih človek ni več človek

Komunizem v satelitskih državah in svobodnem svetu

Do druge svetovne vojne se je komunizmu posrečilo priti na oblast samo v Rusiji. Poskus revolucije in prevzem oblasti na Madžarskem leta 1919 je trajal malo časa. Revolucija in državljanska vojna v Španiji (1936—39) se je končala s porazom komunizma in njegovih zaveznikov. Tako se je v obdobju med dvema svetovnjima vojnama komunizem moral zadovoljiti samo s propagando, pripravljanjem neredov in poskusi revolucij, ker ga je človeštvo odklanjalo. Služil je tudi kot sredstvo in strašilo nekaterim političnim in sindikalnim pokretom za doseg po svoje zamišljenih gospodarskih in družbenih reform.

Čas po drugi svetovni vojni

Druga svetovna vojna je omogočila komunizmu, da se je vsedel na oblast v deželah izven Sovjetske zveze. Nečloveška in nespametna igra medna-

rodne politike mu je pomogla, da je z vojaško silo zasedel dežele vzhodne Evrope in mu bili prosto izročeni narodi srednje in jugovzhodne Evrope. V krčeviti obrambi pred sebi enako nečloveškim družbenim sistemom je komunizem dobil nagrado: žrtvovana mu je bila svoboda in neodvisnost malih krščanskih narodov v osrčju Evrope.

Ko je Litvo, Latvijo in Estonsko vključil v sovjetski državni sistem, je ostale dežele vzhodne, srednje in jugovzhodne Evrope podvrgeti kontroli Sovjetske zveze. Izbubile so svobodo in samostojnost, postale so podložniške ali satelitske države.

Doba po drugi svetovni vojni je nekoliko bolj naklonjena komunizmu kot po prvem svetovnem spopadu. Uspel je z revolucijo na Kitajskem zaradi naivnosti in kratkovidnosti demokratičnega sveta, iz kompromisnega miru je dosegel svoj delež z delitvijo Koreje in

Indokine. Na Kubi je s spretno taktiko izigral svoje pomagače, ki so mu pomagali v borbi proti desničarski diktaturi: F. Batiste in se sam polastil oblasti ter je Kuba tako postala prva satelitska država na ameriškem kontinentu.

Z revolucionarnimi poskusi in državljanskimi vojnami komunizem še nadaljuje v Aziji in Afriki ter se pripravlja na nastop tudi v Južni Ameriki. To je nova taktika komunizma; istočasno ko proglašča svojo miroljubnost in mednarodno sožitje, neti nered, to je postopno kompromisno osvajanje sveta. Ko se zaneti nered in vojna, potem se išče miru pod pogojem, da komunizem ohrani že zasedene postojanke, ki so nova središča in izhodiščne točke za nadaljnje komunistične napade.

Komunizem v satelitskih državah

Podložniške ali satelitske dežele Sovjetske zveze ali takozvane „ljudske demokracije“, ki so bile izročene komunistični oblasti prot' volji svojih ljudstev, so Poljska, Češka, Slovaška, Rumunija, Madžarska, Slovenija, Hrvaška, Srbija, Macedonija, Bolgarija in Albanija ter vzhodna Nemčija. Tukaj so komunisti s pomočjo sovjetskih čet ali domačih pomagačev v letih 1944 in 1945 postavili komunistično oblast. Po končani vojni so jim še priključili Kitajsko, severno Korejo, severno Indokino in Kubo.

V vseh teh deželah je komunizem začel aplicirati sovjetski komunistični družbeni sistem, ne glede na to, če okoliščine in dejanske razmere temu odgovarjajo. Ko pride do poloma, prenehajo s kopiranjem, ker jih k temu silijo razmere. Vendar je to glede taktike in načina ter v izbiri sredstev ali poti, cilj je vedno isti.

Poleg gospodarskih, socialnih in političnih reform, ki jih izvaja komu-

nizem v teh deželah, se trudi predvsem, da izgine krščanstvo, to je realnost, ki jo je krščanstvo gradilo in ustvarjalo skozi stoletja. Posebno sovražstvo gojijo do katoličanov in katoliške Cerkve.

Spreminja se le taktika

Odnosi do katoličanov in katoliške Cerkve so od leta 1945 pa do danes prešli že več obdobjev z zelo različnimi značilnostmi. Podvzeli so različne ukrepe, stalno spreminjali tozadevno zakonodajo ali predpise in so končno bili prisiljeni, da so morali upoštevati dejansko stanje.

Po poteku prve dobe, to je revolucionarnega komunizma, ko so pijani od zmage pobijali svoje nasprotnike in plenili premoženje, so uvideli, da se vera ne da uničiti z dekreti in šikanami, še manj pa s preganjanjem. Zato so se odločili, da bodo z ozirom na možnost, ki jih nudi gospodarski in socialni razvoj posamezne dežele, aplicirali sistem kolektivističnega gospodarstva in družbe, istočasno pa vzgajali novega človeka, ki bi naj prostovoljno odpadel od vere oziroma prevzel vero materializma in se vključil po lastni volji v komunistično družbo. Zato je treba človeku, ki veruje in verskim skupnostim postavljati vse mogoče ovire ter zapreke, na drugi strani pa dajati privilegije in prednosti ljudem, ki so sprejeli komunistično ideologijo. Tvarne dobrine in s tem zvezano boljše življenje bi naj bila tista močna vaba, da bi ljudje prostovoljno zavrgli svojo vero, sprejeli nevero in materialistično pojmovanje življenja.

Dandanes se v satelitskih državah že ustvarjata dva nova družbena razreda in sicer ne z ozirom na odnose v gospodarskem dogajanju kot je to učil

Marks, ampak z ozirom na prepričanje, versko in politično pripadnost. Če veruješ in hočeš ostati zvest svojemu Bogu, boš ti in tvoji stalno podvržen zapostavljanju, si človek nižje vrste. Če se pa predaš komunizmu, imaš privilegije, ki ti jih na račun zapostavljenih nudi komunistična družba, si smatran za naprednega človeka in deležen pravic, ki jih nudi samo članska izkaznica komunistične stranke.

Sistem postopne prevzgoje človeka ne zadovolji vedno komunističnih pričakovanj. Postajajo nestrpni in ker vidijo v katoliški Cerkvi glavno oviro, se poslužujejo vseh mogočih sredstev za doseg svojega cilja. Zato toliko prizadevanj, da bi katoliški verniki, predvsem pa cerkvena hierarhija, pretrgali zveze s Sveto stolico in se ustanovile narodne Cerkve. Odpad od Rima in ustanovitev narodnih cerkva, ki bi naj postale podružnice komunistične stranke, bi naj pospešil vzgojo komunističnega človeka in omogočil hitrejšo realizacijo kolektivistične družbe.

Spretna propaganda

Propaganda proti veri in Cerkvi je zelo spretna in ne pozna miru. Vera je prikazana kot ovira napredka in blagostanja, Vatikan in Sveta stolica kot središče svetovnega imperializma. Komunistom se je že posrečilo zaneti spore v vrstah nasprotnikov, katoliških vernikov in duhovnikov. Jih znajo spretno in umetno ustvariti, ko nastanejo, pa skrbijo, da se ne uredijo več, ker to služi njihovim ciljem. Zato toliko neednosti v vrstah nasprotnikov komunizma. V edinstvi svojih nasprotnikov namreč vidj veliko oviro za realizacijo svojih ciljev.

Tvarni privilegiji, ki jih nudi komunizem svojim privrzcem in neednost med njegovimi nasprotniki, pred-

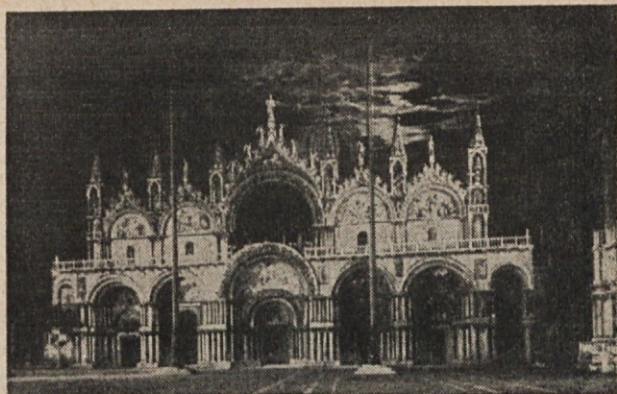
vsem katoličani, mu pomagajo, da si postopoma utrjuje svoj položaj. Vendar ne vidi dovolj jasne in varne bodočnosti. Boji se novega svetovnega spopada, ker ve, da bi se mu narodi uprli in bi izgubil darovane postojanke. Zato si satelitske države toliko prizadevajo za mir in sožitje s svobodnim svetom.

Imajo težave tudi z mladino. Mlajša generacija, ki se je vzgojila v komunistični družbi, noče slepo slediti, ni revolucionarna in zato ne nudi dovolj jamstva za bodočnost. Komunizem je tem mladim ljudem ubil vero, jih vzgojil v materialiste, ki vidijo cilj življenja v obilici tvarnih dobrin in uživanja. Je to mladna brez idealov, ki ne veruje tudi v komunistično revolucijo in njegovo poslanstvo. Ker ji komunistična družba ne more zadovoljiti vseh potreb, si želi nekaj drugega, drugačnega in boljšega. Hoče svet, kjer bi se dobro živelo, a ji nihče ne bi govoril o potrebi revolucije in žrtvah za stranko, kjer bi lahko vsak živel po svojem okusu in užil vse sladkosti tega sveta, če potem ni večnosti in posmrtnosti. To je eden izmed glavnih vzrokov, da bo tekom desetletij bodočnost komunizma v teh deželah drugačna kot si so jo zamislili revolucionarji in partijci, ki so sedaj na oblasti.

Komunizem v svobodnem svetu

Nasprotno kot v Sovjetski zvezi in satelitskih državah, kjer so komunisti takoj po prevzemu oblasti uvedli enostranski politični sistem in zatrlj osnovne človekove pravice, so v svobodnih in demokratičnih deželah odločni zagovorniki večstranskega političnega sistema in človečanskih pravic. So v prvi vrsti borcev za svobodo, so branilci in zagovorniki zatiranih in preganjanj, skratka vseh, ki se jim godijo krivice, ne glede na to, kateri ideolo-

ški skupini pripadajo. Popolnoma drugače kot pa potem, ko pridejo na oblast. Zavedajo se namreč, da v svobodnem svetu njihova stranka le tako obstoja in pridobiva somišljenikov ter članov.

Izživljajo se v kritiki obstoječega družbenega reda in imajo pripravljene diagnoze za vsa vprašanja in tudi takoj nakažejo, da se v komunistični družbi uredi vse enostavno po načelih materialistične filozofije. V konkretnost se nikoli ne spuščajo, ker bi jim takoj zmanjkalo dokazov in prepričevalnosti. Poslužujejo se demagogije in propagandnih gesel.

Lastijo si monopol delavskega predstavnštva in svoje namene ter cilje istovetijo z delavskimi. Delavstvo smatrajo kot sredstvo za revolucionarne poskuse in določanje revolucionarne zrelosti gotove družbe ali naroda. Zaradi tega držijo delavstvo v stalnem nezadovoljstvu in revolucionarnem razpoloženju. Ponekod delavstvo to taktiko spozna in spregleda. Imamo primere v Italiji in Franciji, da delavstvo zapušča njihove sindikate.

Če nimajo dovolj uspehov z lastnim pokretom in propagando, pošiljajo svoje zaupnike v druge organizacije in

društva, tudi verska, da tam rušijo edinost in pripravljajo tla za svoje cilje.

Primeri „ponujene roke“

Večkrat ponujajo sodelovanje tudi katoličanom, njihovim sindikalnim in političnim organizacijam. Značilen primer „ponujene roke“ je bil pred drugo svetovno vojno v Franciji, v dobi po drugi svetovni vojni si v tem pogledu veliko prizadevajo v Italiji. S spretno taktiko in propagando premotijo marksaterega človeka, da jim verjame.

Posebno so se aktivni med mladino. Trudijo se, da si ustvarijo močne postojanke med dijaštvom vseh vrst in stopenj. Imajo uspehe predvsem med dijaštvom iz bogatih in tudi tistih družin, ki jim starši niso dali nobene vere in idejne vzgoje, jim vcepili v srce nobenih idealov razen grobega materializma, ki se izživlja v tvarnem in čutnem uživanju. Ti mladi ljudje iščejo idealov, dela in borbe, zato lahko nasedejo komunistični propagandi. Nekateri jim sledijo tudi zaradi mode in ker so za nekatere novost tudi tisti, ki hlastajo za novostmi. Videti je, da je bodočnost med mladino v svobodnem svetu komunizmu bolj naklonjena kot

v satelitskih deželah. Za to mladino velja, da je treba preje poskusiti in potem se šele spregleda.

Svoje pomagache ima komunizem tudi med znanstveniki, umetniki, literati in ljudmi, ki sta jim čast in slava tega sveta že zameglila zdravo pamet. So to osebe, ki so sicer mojstri v svojem delu in poklicu, a so notranje prazni, duševni reveži, ki so izgubili čut in sposobnost ločiti zrno od plev, med dobrim in zlim. Ker nimajo nobene vere in prepričanja, verujejo samo v tvarnost, zato komunizem zanje ne predstavlja nobene nevarnosti in problema.

Kot je bil v preteklem stoletju in v nekaterih deželah tudi do druge svetovne vojne liberalizem „napredna“ ideja in nosilec idej „napredne“ družbe, se po drugi svetovni vojni komunizem ponuja kot edina napredna ideja. Biti komunist pomeni biti naprednjak, zato ima komunizem pristaše in pomagache med ljudmi, ki hlatajo po novostih, so brezidejni in se izživljajo v kritiziranju vsega, kar obstoja ne da bi vedeli, kaj hočejo. Iz takih skupin dobivajo veliko sopotnikov, ki jim slepo verujejo in so nosilec njihovega evangelija.

Delo med kolonialnimi narodi

Veliko si komunisti prizadevajo za pridobitev kolonialnih narodov, ki se še borijo za svojo državno samostojnost. So nosilec nestrpnosti in neredov kljub temu, da morda ta ljudstva še niso dosegla tisto stopnjo kulturne zrelosti, da bi bila sposobna voditi sama neodvisno in samostojno usodo lastne dežele.

Tudi potem, ko so kolonialne dežele dosegle svojo samostojnost, komunizem ne miruje. Takrat se začne borba za oblast. Domačim oblastem, ki so do-

stikrat še revne na izkušnjah državne-ga vodstva, povzroča stalne težave in neti nezadovoljstvo med ljudstvom.

V deželah Azije, Afrike in Južne Amerike, to je v gospodarsko zaostalih deželah alj v deželah, ki so še v začetku gospodarskega razvoja, razvije komunizem izredno veliko aktivnost. Ne štedi nobenih sredstev, ponuja jim gospodarsko in tehnično pomoč, pošilja strokovnjake in tehnike ter podeljuje številne štipendije, da lahko mladina iz teh dežel študira v Sovjetski zvezi ali v satelitskih državah. Na teh področjih in deželah se sedaj vrši močna in velika borba, ki se je svobodni svet premalo zaveda in ne posveča dovolj važnosti.

Težko je reči, kdo bo izšel zmagovalce iz te borbe. Komunistična aktivnost v teh deželah ni samo opozorila na izpraševanje vesti svobodnega sveta, kot je to nedavno povedal sodobni angleški zgodovinar, ampak je že konkretna nevarnost za svobodo in človeka vredno življenje. Ne gre samo za socialne reforme in vprašanje razdeljevanja tvarnih dobrin, ampak za ohranitev pridobitev krščanske kulture in civilizacije, za tiste osnovne pravice življenja, brez katerih človek ni več človek.

V svobodnem svetu je komunistična stranka najmočnejša v Italiji, Franciji, Portugalskem, Braziliji in Indiji. Kljub oviram, ki jih postavlja njihovemu delovanju zakonodaja za zaščito svobode in demokracije, število pripadnikov komunističnih strank in njihovih sopotnikov počasi, a stalno, narašča. Zato se morajo sodobne generacije zavedati, da sta svoboda in človeka vredno življenje veliki dobrini ter priti do zaključka, da je že zadnji čas, da vsak na svojem mestu stori svojo dolžnost.

AVGUST HORVAT

Otrok naj bere.

A kaj?

Gospa A in B sta načeli razgovor:

A: Pogovoriva se danes kaj o knjigi in njenem vplivu na šolske otroke.

B: Prav. Saj je vpliv knjige tako velik v dobro ali v slabo.

A: Branje ima v šolski dobi svoj smisel: razvija otrokove zmožnosti, razširi njegovo umsko obzorje, oblikuje dušo, daje ji sposobnost, da bo sama poglobljala svoje znanje.

B: Tudi pri branju opazamo neko borbo, napetost med dvojim: med željo po igri na eni strani in volji po resnem delu na drugi.

A: Zanimivo bi bilo po starosti določiti, kaj takrat otrok najraje bere.

B: Gotovo si žele v prvih letih pripovedke, narodne in umetne. Knjige s pripovedkami, po možnosti opremljene s slikami, vzbujajo domišljijo. Tedaj naj bi tudi deklamirali pesmi domišljajske in čustvene vsebine. Župančičev Ciciban je kakor nalašč za to dobo.

A: Prva doba pripovedk sega nekako do devetih let. Tu se že oglašajo želja po pripovedih in resničnih zgodbah. Tako morajo biti po devetih letih pa nekako

PRAVI OTROK IN OČE

„Prijatelj,“ nagovori neki mož svojega znanca, „saj baje dobro zaslužiš in vendar ni tega nikjer opaziti. Kam vendar vtakneš ves svoj denar?“

„S pol plače plačujem dolgove, drugo polovico pa nalagam, da mi bo ob svojem času ročila hogate obrest.“

„Ne razumem.“

„Dobro, poglej: Ko sem bil še otrok, so imeli starši z menoj ogromne stroške. To je moj dolg, ki jim ga plačujem sedaj, ko so sami stari in pomoči potrebni. Drugo polovico pa vlo-

žim v vzgojo otrok. To je tisti kapital, ki bo dajal obresti, ko se bom sam postaral.“

TUDI NA ZUNAJ!

„Ali ni dovolj, če molim le sam zase, v svoji notranjosti? Zakaj naj bi Bogu naglas dopovedoval, da ga ljubim? Mar ne zadostuje tiha molitev, brez bobnečih besed? Važna je notranjost, ne zunanje razkazovanje.“

Res je: ne sme biti vse gola zunanost brez notranjega prepričanja.

Toda pogledj: imaš n. pr. otroka in pred vrati je tvoj god. Pozorna žena ga že dalj časa naskrivaj uči pristržno priloznostno pesmico. Napoči godovnj dan. Že pred zajtrkom, skrbno počesan in v najlepši obleki, „majhen mož na prste stopi“ predte in samozavestno deklamira voščilo „očku-godovnja-

do dvanajstih, ko še traja čas zanimanja za zgodbe, te mnogo bolj v zvezi z resničnostjo.

B: Pod trinajstimi in petnajstimi leti so otrokom vseč zgodbe o junakih, postaja jim domača mitologija. Prav s slastjo požirajo knjige o pustolovščinah.

A: Iskanje nevarnih položajev pri junakih, kjer morajo ti pokazati svojo pametnost, moč, pogum je zanimivo. Je znamenje, da se otrok razvija in pripravlja za borbo v življenju, čeprav sedaj le še v domišljiji.

B: A se zanima v tej dobi tudi za humoristične pripovedi in za anekdote.

B: Res ja. To je le znamenje, kako je potreben veselja in optimizma.

B: Potem pa zgodovinski dogodki.

A: Opisi teh se že bližajo študiju in služijo za poglobitev, izpopolnjevanje in prijeten oris zgodovinskega in zemljepisnega znanja.

B: Spisi o živalih imajo isto vlogo za prirodopis.

A: Življenjepisi velikih mož vplivajo ugodno na razvoj zavesti dolžnosti in moralne zrelosti.

B: Izbor poezije in proze slavnih pisateljev peljejo otroka v veliki svet literature. Seveda so vse te ugotovitve v nekem idealnem stanju. So oprte na razvojno stopnjo otroka, povedo, kaj ga takrat zanimati. Besede niso pripovedali o vseh ostalih problemih.

A: Res ja. A se mi zdj prav, da dobiva najprej ta splošni okvir, v katerega potem moreva vstavljati posamezna tudi bistvena a obenem vprašanja, ki so značilna za posamezni primer, ali ki so bolj tehničnega značaja.

B: Da ne pozabim, bi omenila takoj, da se otroku po sedmem, osmem letu vzamejo slikanice. Hočem reči sledeče: sprva otrok dojema samo po podobah, čim večji pa je, tem bolj mu morajo besede nadomestiti podobe. Je prav, da so knjige bogato ilustrirane, a je zelo nevarno, če se navadi samo na slikanice, ker bo počasj izgubil smisel za vsako resno branje, ker ne bo več sposoben za napor, ki ga to zahteva. Da v kakih deželi kar na splošno berejo samo slikanice, se mi zdi znamenje lenobe in pa infantilizma.

A: Verjetno k temu vprašanju ni treba dodati ničesar več. Popolnoma soglašam z vami. In mislim, da smeva te vrste literaturo, pa čeprav govori n. pr. o

življenju kakega svetnika, uvrstiti med nepriporočljive iz že povedanih razlogov. Takoj za to pa pride slaba knjiga. O njej in še čem pa drugič.“

B. R.

Povesti in pravljice

Prva otroška leta so tako lepa in tolikokrat opevana prav zaradi otroške domišljije — fantazije. Ta je ena najmočnejših zmožnosti v predšolski dobi. Včasih je fantazija tako močna, da otrok težko loči resnico, realni svet in pa svet fantazije in sanj.

Tudi ta božji dar v otroku je treba negovati; treba je paziti, da ga ne zatarejo starši z napačno vzgojo. Pozneje v življenju bo ravno spomin na to otroško dobo mnogim v pomoč, bodisi v poklicu samem, pri tistih, ki bodo imeli veselje do pisanja, ali slikanja in podobno, ali pa, ko bo kot svetla lučka osvetljeval težke trenutke v življenju.

Že igrache pospešujejo razvoj domišljije. Najboljši način za to pa so pripovedke in pravljice. Otroci zelo radi poslušajo pripovedovanje starejših. Žal, da današnji razvoj in ritem življenja ne dajeta toliko možnosti za prijetne večerne urice kramljanja. Oče prihaja truden domov in je dostikrat edino kar si želi, počitek. Matere so preobložene z delom. Nekateri so srečni, da imajo še babico ali dedka, morda tudi tetko. V takih družinah je laže. Kjer pa ni babic in dedkov, tam pa morajo starši prevzeti to nalogo. Ob nedeljah naj bi bila vsa družina zbrana. Takrat oče lahko kaj pripoveduje, saj ga otroci zelo radi poslušajo, posebno še, ker ga malo vidijo in slišijo čez teden. Mati pa si mora tudi med tednom vzeti čas za to. Morda kadar šiva, ali lika. Lepo je tudi, če povemo otrokom kakšno lepo in kratko pravljico, ko gredo spat. Nekje sem čitala o pisateljici, ki je pravila, da ni nikdar imela hudih sanj in to zato, ker ji je mati vedno, preden je zaspala, povedala kaj prijetnega. Ali kako lepo doživetje tistega dne, pravljico, ali pa ji je govorila o rožah in podobno.

Tako mislim, da sem jaz začela s pravljičami. In od takrat sem morala vedno pripovedovati. Nikoli niso

ku“ na čast. Iz vse deklamacije diha njegova vdana in iskrena hvaležnost za vso skrb, ki mu jo posvečaš... Sin te tudi tedaj ljubi, ko ti tega ne pripoveduje naglas. Toda, kaj je bolj naravnega, da otrok včasih tudi na zunaj izrazi svojo ljubezen do očeta! ... In kako nekaj naravnega se nam mora zdeti, da človek, mož, tudi pred ljudmi in naglas izpove svojo ljubezen do Očeta, ki je v nebesih!

NASVETI ZA GOSPODINJO

1. Pralnice, peči, balkon in stopnice niso ravno najbolj primerni prostori za otroško razvedrilo.

2. Prav tako niso primerne igrache za otroke fižol, grah ali steklene jagode kake stare zavržene ogrlice...

3. Veliko požarov bi lahko preprečili, če bi bili bolj previdni pri raznih hitro vnetljivih čistil v bližini ognja, če bi pazili kam vrže cigaretno ogorke in če ne bi puščali priklopljenega likalnika dalj časa na leseni mizi ali celo na blagu.

4. Najboljši gasilec požarov je mirnost, preudarnost. Ta vam bo naravno, kaj naj v po-

sameznem primeru napravite.

5. Veliko več in laže moremo pogasiti in rešiti v prvih treh minutah kot v naslednjih treh urah.

6. Vsakovrsten mrčes in miši lahko povzročijo veliko škode. In danes ko imamo na razpolago vseh vrst uničevalna sredstva, ni ravno najboljše spričevalo za gospodinjo, če je hiša polna take go-lazni.

7. Strupi, ki jih nastavljamo mišim in podganam, so lahko zelo škodljivi ljudem in domačim živalim. Zlasti pazimo, da jih ne užijejo otroci.

8. Strupa proti podganam in mišim nikdar ne prijemajmo z rokami. Začutile bodo duh po človeku in se „jedi“ sploh ne bodo dotaknile. Pač pa se sami lahko hitro zastrupimo.

bili naši otroci za to preveč utrujeni in nikoli naveličani poslušanja. Dostikrat sem morala začeti pripovedovati že zjutraj, ko sem jih oblačila. „Povej mi o Sneguljčici, sedaj pa še o Rdeči Kapici, pa o Pepelki.“ To so bile najljubše pravljice in vedno so jih hoteli še in še poslušati. Tuji slikanice smo brali: otroci so gledali, jaz sem jim pa pripovedovala. Zares lepi trenutki so bili tudi zame. Večkrat sem bila že naveličana, a ko sem videla, s kakšnim zanimanjem mi sledijo, kako se jim svetijo oči od navdušenja, sem bila bogato poplačana za trud. Ko pa je prišel zvečer še oče domov, so mu hiteli pripovedovati, kar so si zapomnili. In vezi med nami so se utrjevale z nevidnimi nitkami, ki so jih spletale pravljice.

Mlada slovenska mati

MLADINSKA ANKETA

Gospod XY... Trije kandidatje... in Ramón Falcón.

Spet pismo. To pot ima z mladinsko anketo le malo zveze, a ga objavljamo iz dveh razlogov: prvič, ker ima pisec, gospod XY, v bistvu prav, čeprav je nekoliko preveč bojno razpoložen; in drugič, da ne bi morda prijazni XY res končno mislil, da imamo na Ramón Falconu — cenzuro. Tukaj je pismo:

Najprej naj pojasnim, da smo podpis nekoliko spremenili. Pseudonim, ki je bil napisan pod originalom, bi utegnil prinesiti več zmede kot pismo samo. Izmišljeno ime pa je vedno izmišljeno, naj si bo že XY, ali pa... Mar ne?

Spoštovani!

Obračam se na Vas, ker upam, da boste imeli dovolj poguma, da priobčite moje mnenje v tako kočljivem problemu, kakor je ravno mladinski.

Gre namreč za problem šolskih tečajev, ki so vsakemu zavednemu Slovincu prvenstveno pri srcu. Pretrese potemtakem človeka, če bere v „Informativnem vestniku Zedinjene Slovenije“ naslednjo izjavo:

RECEPTI ZA DUŠO

● „Premišljevanje? — Ah, to ni zame!“ — Seveda, zate, prav zate je!

● Večkrat ti očitajo, da ravnaš nepremišljeno; sam si se trkal na prsi potem, ko si ustrelil posebno velikega „kozla“: „Ko bi malo premislil, bi se mi to ne pr merilo.“

● Nikar ne reci, da ne moreš misliti; moreš, če le hočeš. Misлити in premišljevati pa je precej eno 'n isto.

● Toda, o čem premišljevati? — O svojih dolžnosth do Boga, bl'žnjega in samega sebe; o cilju in smislu našega življenja; o zgledih, ki ti jih daje Kristus in za njim Marija ter svetniki.

● Prav je, da si preskrbš kako primerno premišljevalno knjigo.

● In kako konkretno premišljevati? — En načln je tale:

1. Pred premišljevanjem: postavi se v božjo pričujočnost, obudi živo vero v Njega, ki je po milosti v tebi, in ga počasti.

2. Med premišljevanjem:

— Beri počasl snov, skušaj jo poglobiti in si jo prisvojiti.

— Vse to obrni nase.

— Napravi praktičen

„Da bi pridobili novih učnih moči, je odbor povabil predvsem akademsko dijaško mladino, da se prijavi za učiteljski tečaj. Ker so se prijavili samo trije kandidati, se ta ni vršil.“ (IVZS 4/I str. 2). Vsi vemo, da je vzdrževanje naših slovenskih tečajev zvezano z resnično ogromnimi žrtvami, ki jih doprinaša teden za tednom mali a žilavi učiteljski zbor.

Približno 650 otrok dobiva reden slovenski pouk po zaslugi dvanajstih rednih in izrednih učiteljev in učiteljic ter dobrega ducata gospodov kateketov. In zdaj po toliko letih tujine je med našo študirajočo mladino še vedno toliko idealizma, da se prijavijo, kar trije novi kandidati na našo slovensko prosvetno tlako.

Trije prostovoljci bi po opravljenem tečaju pomenili ojačenje našega učiteljskega kadra za celih 15%! Biti učitelj pomeni biti pripravljen na žrtve, na nerazumevanje celo v normalnih razmerah, med nami pa je sprejetje te naloge pravo junaštvo, za katerega ni ne plačila in navadno niti priznanja. A kljub temu so se trije mladi ljudje prijavili za tečaj, da se usposobijo za bodoče učitelje. Morebiti ne bi zdržali napora, morda bi od treh ostala končno le dva ali eden, vendar kdo ve, če ne bo ta ali oni kraj ostal brez slovenskega tečaja, ker nam bo manjkala prav ta učna moč.

Učiteljskega kadra ni mogoče graditi na principu mase! Ne, koliko vas je, — temveč, kakšni ste. To naj bi bilo glavno vprašanje ob pričetku učiteljskega tečaja.

Trije kandidatje bi bili morda „majhno število“ v Ljubljani ali na Vetrinjskem polju leta 1945. V Buenos Airesu leta 1962 pa je ta številka nepričakovano visoka.

Zdi se, da stojimo pred napako, ki je tem bolj žalostna zato, ker kaže nerazumevanje razmer.

S spoštovanjem

XY

V splošnem pa dovoli, da Ti k pismu čestitam. Toliko ljubezni do mladine in njenih problemov diha iz njega, da bi si človek želel še več podobnih kritik.

sklep za čez dan in ga izrazi v kratkem geslu.

3. Po premišljevanju: Zahvali se Bogu za razsvetljenja in čustva, daruj mu svoj sklep in ga prosí za milosí, da bi ga res izvršil.

ALBERT PAVONI

Leta 1945 je umrl kot katoličan Albert Pavoni, bivši veliki mojster masonov (prostožidarjev). Spreobrní se je 1941. Javno je priznal: V veri sem našel luč, ki ožarja moja zadnja leta; to je moč, ki mi vzdržuje ta zadnji košček življenja.“

Zakaj pa se tečaj v resnici ni vršil — zanima pa mene prav tako kakor tebe. Upajva, da je bila vzrok „višja sila“ in ne „nerazumevanje“...

In še to, čim bolj berem Tvoje pismo, bolj sem prepričan, da bi težko našel spis, ki bi bil, kljub prvemu odstavku, bolj... na „liniji“... slovenstva

Zdaj pa, dragi XY, dovoli kratek komentar!

Lepo in ganljivo je, da me imaš za neustrašenega borca za mladino, a bojim se, da ne zaslužim te pohvale. Ne pozabi namreč, strogi XY, da ne živimo v Titovini, kjer bi kritika pomenila samomor.

Tvoje pismo je polno gorečnosti in dobre volje, kaže ne le na „nerazumevanje“ tmveč včasih celo na „nepoznanje razmer“ — pri piscu samem, kajti istem poročilu „Zedinjene Slovenije“ je zapisanih mnogo podatkov o izrednem delu naših tečajev, ki ti dragi in zaleteli XY, gotovo niso neznani...

Zarko

EDEN, ŽIVI BOG

Gospod, živi Bog, Ti si eden in edini in ni drugega poleg Tebe. Vse božanstvo je tvoje in kar se ti ne da kot tvoja last, je tatvina.

Milostno si nam razodel svoje Bitje in svoje Ime. Verujemo vate. Obvaruj nas v tej veri, o Gospod, zakaj samo v Tebi smo varni in Tvoje gospodstvo je naše zveličanje.

Ti si ustvaril svet in nas v njem. Bistvo in bit, življenje in smisel, vse izhaja iz Tvoje vsemogočne in žive besede. Zato se sklanjamo pred Teboj, o Gospod, in te molimo.

Ti si Sveti, mi pa smo grešniki in to priznavamo. Zahvaljujemo se ti, da si nam to razodel, saj je resnica in samo resnica more nagniti k prenovitvi in jo dovršiti.

Ti, o Bog, si Gospod. Gospod v sebi samem, po bistvu in v večnosti, kakor si se razodel svojemu glasniku, ko si mu dejal: „Jaz sem, ki sem.“ In Gospod sveta, zakaj Ti si ga ustvaril in ga vladaš. A Tvoje vodstvo spoštuje svobodo Tvojih stvari in jim pušča pritožnost, da hočejo in se odločijo. Daj mi, da Te ne pozabim in da ne zlorabim Tvoje velikodušnosti: Sveti in dobrotni Bog, Gospod našega bitja, varuj me pred tem!

Prosim Te tega, o Bog, kajti samo Ti „si vreden, da prejmeš hvalo, čast in moč“.

Amen.

Romano Guardini-A. G.

Številni bravci „Duhovnega življenja“ so želeli, da bi ljubljanske škofije ne popisal samo takšne, kot je bila pred pet sto leti, in njenega življenja ne samo ob ustanovitvi škofije in tam okrog, ampak da bi jim podal slike iz vseh petih stoletij njene zgodovine. Zato torej še nadaljujemo.

DRUGA GENERACIJA LJUBLJANSKIH ŠKOFOV

S Tomažem Hrenom je bila borba s protestantizmom, takorekoč končana. Zdaj ni bilo več nevarnosti, da bi se naduto poluteranjeno plemstvo dvigalo nad habsburškega vladarja in nad njegove ljubljanske škofe. Zato so se Habsburžani lahko spet oprijeli stare, že srednjeveške navade, da so z visokimi cerkvenimi službami mlajšim sinovom nagrajevali politične in vojaške zasluge visokega plemstva. Posebno moramo upoštevati, da je bila ljubljanska škofija pod patronatom avstrijskih vladarjev in papež je s svojo potrditvijo škofa le sankcioniral cesarjevo voljo.

Priznati pa je treba, da so bili tudi ti visoki plemiči sedaj prvenstveno duhovniki in ne morda vojaki ali državniki svoje kaste, le da je bila njihova prilagodljivost verskim in kulturnim potrebam ljudstva zelo različna. Do cesarja Jožefa II. so bili od Hrenovega naslednika naprej vsi ljubljanski škofje iskreno vdanj rimskemu papežu. Še več lahko trdimo: njihova podvrženost Rimu je bila tolikšna, da je nanje vplivalo tudi tedanje italijansko baročno, torej kulturno okolje. Ljubljanski škofje imajo velike zasluge, da se je kranjska umetnost iz dotedanje severnjaške usmerjenosti, kateri je pripadal še Hren, naslonila že v drugi tretjini 17. stol. in pozneje zlasti v 18. stol. na

jug in ker so bile Ljubljanjani najbliže Benetke, predvsem na te. Več škofov je bilo Primorcev ali so iz Trsta prišli v Ljubljano, kar je to preusmerjenost še podpiralo. Sicer pa je bil ves avstrijski katolicizem več ali manj južnjaško orientiran.

Druga značilnost tega drugega ljubljanskega škofijskega plemstva je bila ta, da je pod njim zelo narastel vpliv stolnih proštov in generalnih vikarjev. Le-ti so pa bili v veliki večini Slovenci ali vsaj kranjski domačinj in ti so dajali verskemu in kulturnemu življenju pravec, da lahko rečemo, da kulturna preusmeritev le ni bila toliko delo tujega plemstva, kot pa domačih ljudi.

Scarlichi in Buchheim

Že Tomaž Hren je imel vplivnega stolnega prošta — Slovenca, Gašperja Bobka, ki je postal celo pičenski škof in je bilo splošno mnenje, da bo postal tudi Hrenov naslednik v Ljubljani. Cesar se je pa odločil za plemiča Rajnolda Scarlichija (1630—1640). Tega Scarlichija je imel že nekaj desetletij po njegovi smrti slavni kranjski zgodovinar Valvazor za Dalmatinca, ki da se je pisal prej Skerlič. Dr. Gruden je pa ugotovil, da je bil škof ogerski plemič, sin hrabrega vojaka, čigar otroci so obubožalj in se je zanje zavzel nadvojvoda Ferdinand. Rajnold se je na vse-

učilišču v Gradcu odlikoval s svojo učenostjo in je postal vzgojitelj cesarja Ferdinanda III. L. 1622 je dobil tržaško škofijo, po Hrenovi smrti pa bolj-šo ljubljansko. Imel je škof hudo napako, bil je tako hrom, da ni mogel hoditi in so ga morali nositi ali v voziku prepeljevati. Poleg tega ni mogel izgovarjati črke „f“ in si je važnejše govore sestavljal tako, da ni bilo v njih nobene te črke. Vkljub tem hibam je takoj po nastopu škofovega mesta izvršil splošno cerkveno vizitacijo po škofiji, strogo v smislu tridentinskega cerkvenega zbora. Scarlichijev vizitacijski protokol je še danes eden najvažnejših virov za slovensko umetnostno zgodovino. Škof sam pa je dal z njim vzpodbudo za mnoge prenovitve in nove nabave. Saj prav v dobo škofa Scarlichija pada razevet tkzv. zlatih oltarjev, že baročno, italijansko občutenih. Pri teh vizitacijah je mogel tudi ugotoviti, da je število še preostalih protestantov minimalno. Kot načelnik reformacijske komisije, Hrenov naslednik, je uvedel dolžnost o veliki noči s spovednimi listki izpričati sprejem sv. zakramentov. Nadalje slovi Scarlich kot ustanovitelj nazarskega frančškanskega samostana, tam kjer je stala prej le skromna kapelica. Proti koncu življenja je trpečega škofa ohromelost tako zdelala, da tudi rok že ni mogel več rabiti in sta na mesto njega opravljala vse škofovske posle njegov brat, generalni vikar, in frančškanski provincial Mihael Kumer.

Njemu je sledil grof Oton Friderik Buchheim (1641—1664). Takoj je prepotoval vso škofijo. Imel je važne vplivne zveze v Rimu. S časom je čimdalje več izostajal iz škofije in posle je vodil zlasti njegov generalni vikar Filip Trpin, imenovan zaradi svoje zgovornosti „der windiche Cicero“.

Strogo škofovske posle je opravljal zanj pa pičenski škof, Goričan Frančišek Maksimilijan Vaccano. V Italiji je nabavljal Buchheim številne umetnine. Na italijanski način je obnovil ljubljanski dvorec, na novo je prezidal škofov grad v Goričanah. Pod Buchheimom je dobila Ljubljana samostana klarisij in bosonogih avguštincev. Klarisinje so imele samostan nasproti sedanjega hotela „Slon“, kjer stojita palača nekdanje Ljubljanske kreditne banke in nebotičnik, in so imele bogato podporo. Bolj trda je predla bosonogim avguštincem. Razvilj so se šele po Buchheimu in postali pozneje vplivni slovenski prepordni delavci (Zakotnik, Dev, Pohlín).

Rabatta in žiga Herberstein

Za Buchheimom je prišel na ljubljansko škofijo grof Jožef Rabatta (1664—1683). Bil je iz goriške plemiške rodbine, sar. izhajajoč iz malteškega viteškega reda. Bil je vzgojitelj cesarjeviča Ferdinanda IV. in nadvojvode Karla Jožefa. Ko je bila izpraznjena ljubljanska škofija, Rabatta še niti duhovnik ni bil. Še istega leta je prejel mašniško in škofovsko posvečenje in potem nastopil svojo visoko službo. Takoj prihodnje leto je prepotoval vso škofijo in poročal papežu, da šteje škofija 27 župnij in 39 vikariatov, da ima teh 66 duhovniških cerkva 450 podružnic in 119.680 duš. Moških samostanov je na škofjiskem ozemlju 8, ženski pa 1. Luteranov ni več, razen ena grofica, ki se je primožila na Kranjsko s Koroškega. Hvali zidavo cerkva in cvetoče življenje cerkvenih bratovščin. Vsako leto se vršijo škofijske sinode. Škof Rabatta je položil temeljni kamen za cerkev sv. Florijana v Ljubljani. On je tudi pričel dregati

Znamenita ljubljanska stolnica je bila letos obnovljena

na podrtje stare in zidavo nove stolnice, pa ni bilo potrebnega denarja. Bil je pobožen, miren človek.

Naslednik mu je bil grof Žiga Kristof Herberstein (1684—1701), prej prošt v Ljubljani in Novem mestu, zelo zavzet za knjige in študij. Duša vsen podjetjem v škofiji je bil njegov generalni vikar Janez Anton Dolničar, Ljubljančan, plemeniten meščan po poreklu, ki se je pozneje pisal Thalntschher von Thalberg. L. 1700 se je odprla v Ljubljani prva javna knjižnica, sedaj semenška, za katero je mnogo daroval Herberstein, poleg njega pa stolni prošt dr. J. K. Prešeren iz rodbine našega poznejšega pesnika, in že omenjeni Dolničar. Istega leta je škof posvetil diskalceatsko cerkev sv. Jožefa in cerkev Marijinega Oznanenja (sedaj frančiškanska). Nato se je škof

odpovedal škofiji in se preselil v Perugijo.

Nova ljubljanska stolnica

V Ljubljani se je v 17. stol. ustanovila pobožna bratovščina za plemiče in inteligente sv. Dizma, iz katere je izšla l. 1693 posebna Academia Operatorum. V jubilejnem letu 1700 so se zbrali pri stolnem proštu Prešernu še stolni dekan in generalni vikar Dolničar, kanonik Pichi von Billichgratz (Polhovgrajski) in župnik Rasp. Sklenili so staro stolnico podreti in postaviti novo, čemur so pritrdili še stolni kapitelj in knezoškof Herberstein, ki je v to svrho daroval večjo vsoto. Načrt za novo stolnico je napravil italijanski jezuit Andrej Pozzo. Njegov načrt je bil osvojen in izvršen, dasi nje-

gove projektirane kupole niso takoj zgradili (postavili so začasno skromnejšo) in jo je potem dogradil šele v 1. polovici 19. stol. slovenski stavbenik Matevž Medved. Slikarska dela je opravil Julio Quaglia iz Luina v Severni Italiji od l. 1703 naprej. On je poslikal tudi knjižnično dvorano v semenišču. L. 1707 je bila nova stolnica z velikimi slovesnostmi posvečena. Ne bom je podrobno opisoval, ker jo imate vsaj starejši izseljenci še v dobrem spominu.

Künberg in Kauniz

Agilni J. A. Dolničar je ostal generalni vikar tudi še pod Herbersteinovima naslednikoma grofom Ferdinandom Karlom Künbergom (1701-1711) in grofom Franciškom Karlom Kaunizem (1711-1717). Čim je bila stolnica gotova, je generalni vikar zasnoval tudi zgradbo duhovskeba semenišča, kamor naj bi se sprejemali predvsem plemiški sinovi. Ali se je Dolničarju tako prikupil plemiški stan ali pa je bila to koncesija grofovskemu škofu, je težko reči. Pod Künbergom so se vršile velike slovesnosti ob blagoslovitvi nove stolnice in za časa njegovega škofovanja je bil važen dogodek še ustanovitev uršulinskega samostana, čigar dobrotnik Schellenburg je imel do nedavnega v njega bližini po sebi imenovano ulico. Künberg je odšel l. 1711 za nadškofa v Prago bolj zaradi plemstva kot zaradi Dolničarjevih in Schellenburgovih zaslug. Pod njim je bil kakšno leto pomožni škof mladi češki grof Kauniz, ki je uvedel tedenske konference ljubljanske duhovščine in več novih načinov pobožnosti. V njegovem času so postavili sedanjo križevniško cerkev po načrtu Domenca Rossija. Škof, ki je kazal agilnost, je umrl že v svojem 42. letu.

Leslie in Schrattenbach

Naslednik Kauniza je bil grof Viljem Leslie (1717-1727), ki pa ni razvijal kakšne posebne delavnosti, ker je bil že star, ko je prišel v Ljubljano. Posvetil je le več cerkva, ki jih je zasnoval in dozidal tedanji slov. stavbenik Gregor Maček. Za njim je zavladal ljubljansko škofijo grof Žiga Schrattenbach (1728-1742), ki je blagoslovil novo šentpetersko cerkev v Ljubljani. V času teh dveh gofov je bil generalni vikar škofije Janez Jakob Schilling, rojen ljubljčan in prej župnik v Kranju. Imenoval ga je škof Kauniz. Bil je vreden Dolničarjev naslednik. Poleg cerkvam je bil podpornik zlasti revežem. Ustanavljal je nove duhovnije, število šentpeterskih duhovnikov je s svojimi dotacijami znatno dvignil, saj je bila to še vedno ogromna župnija. Dosegel je starost devetdesetih let.

Attems in „staroverski“ Petazzi

Nekoliko bolj samostojno je vladal grof Ernest Attems (1743-1757). Bil je sam velik ljubitelj umetnosti. Takoj je prišel z deli v Goričanah, kjer je dvignil grad za eno nadstropje. Potem pa je postavil novo cerkev v Gornjem gradu in bistveno prenovil tamošnji samostan, zdaj škofovo palačo. Vodja stavbenih del v Gornjem gradu je bil ljubljanski arhitekt Matija Perski, verjetno tudi njihov projektant. Leta 1747 je posvetil cerkev pri uršulinkah v Ljubljani, katere arhitekt-avtor ni znan.

Za Attemsom je prišel na sedež sv. Miklavža grof Leopold Petazzi (1761-1772), Tržačan in prej tudi tržaški škof. Tik pred drugočim vetrom je bil zelo naklonjen redovom. Izdal je nov ritual. Njegove smernice pa niso bile v skladu z nameravanimi reformami Jožefa II.

Karol Herberstein. Nadškof Brigido

Pravi sodobnik in najožji sodelavec cesarja Jožefa II. je bil knezoškof grof Karol Herberstein (1772-1787). Bil je takorekoč med avstrijskim visokim klerom tisti, ki je cesarjeve reforme z veljavo cerkvenega kneza podčrtaval. Že 24-leten je dobil kanonikat v Tridentu. Pozneje je prišel kot koadjutor k ljubljanskemu škofu Petazziju in ga l. 1772 nasledil. L. 1780 je izdal pastirsko pismo, v katerem trdi, da ima urejati vnanje cerkvene reči katoliški deželni knez, notranje zadeve t. j. vero, pa voditi škof, ne pa papež ali Vatikan. Papeževo prvenstvo ima le namen ohranjati edinstvo Cerkve. Redovništvo je človeška iznajdba; če bi se odpravilo, bi Cerkev ne trpela škode. Vsekakor avstrijskim redovnikom ni treba ubogati redovne generale, ki so v drugih državah. Vladar more tudi nekatolikom dovoliti svobodno bogoslužje, najsi njihovi nauki niso pravilni. Pojavili sta se dve nasprotni brošuri, ki očitata škofovemu pastirskemu pismu, da je delo prostozidarske lože odn. dvorne pisarne na Dunaju. Papež Pij VI. je izdal proti Herbersteinu poseben breve in odklonil cesarja Jožefa predlog, naj postane Herberstein nadškof. Cesar pa je postavil Herbersteina vsem avstrijskim škofom za vzgled. Bli so po večini slabliči; najbolj energično se je uprl goriški nadškof grof Rudolf Edling, ki je moral slednjič škofijo zapustiti. (Gorica je postala samostojna nadškofija že po več stoletnih prizadevanjih l. 1751, da se avstrijske pokrajine izločijo iz oglejske patriaršije. Prvi goriški nadškof je bil grof Mihael Attems.) Ko je pričel cesar Jožef po Herbersteinovih zamislih s svojimi reformami, je potoval l. 1782 skozi Ljubljano na Dunaj papež Pij VI., da bi cesarja pre-

govoril k popustljivosti. V Ljubljani je bival v hiši nemškega viteškega reda. Škof Herberstein se mu je šel le poklonit. S strani prebivalstva je bil pa papež deležen velike vdanosti. Pri cesarju ni kaj dosti opravil. Z Dunaja se je vračal po drugi poti, čez Tirolsko, v Rim. Najprej so prišli na vrsto samostani. Novomeško frančiškansko gimnazijo je imenoval Herberstein, ki je bil zlasti tudi frančiškanom gorak, zakotno šolo. Vlada je zavrnila tudi vse cerkvene bratovščine in za vse notranjeavstrijske dežele se je osnovalo v Gradcu generalno semenišče, kjer se je učilo marsikaj krivoverskega. Določali so se posebni načini božje službe, prepovedale so se procesije, božje poti itd. Vse to je Herberstein vneto uveljavljal, kolikor ni marsičesa sam nasloval. Se je pa tudi vneto zavzemal za nove škofijske meje in za ustanovitev novih župnij. Ljubljanska škofija naj bi obsegala vso Kranjsko in postala nadškofija. Z nadškofijo ni šlo, dokler je bil še Herberstein v Ljubljani, škofija pa je bila povečana na vso Kranjsko, izgubila pa je svoje koroške in štajerske fare. Vlada je Herbersteina pozvala, naj prekliče nekatere trditve omonjenega pastirskga pisma, a je to storil tako megleno, da se papež ni dal omajati. L. 1787 je umrl. Za slovenstvo ni imel nobenih posebnih zaslug, čeprav so bile takrat na dnevnem redu prav šolske zadeve. Nekaj časa je bil pri njem v službi zgodovinar in dramatik Tomaž Linhart, že skoraj popolno brezverec, pa ni mogel s škofom shajati.

Po Herbersteinovi smrti je postal ljubljanski nadškof tržaški baron Mihael Brigido (1787-1804). Bil je sicer pripadnik jožefizma, toda po cesarjevi smrti je rad pristal na spremembo Jožefovih reform.

Marijan Marolt

OD DOMA

BIRMOVANJE V LETU 1962

Birmovanje v letu 1962 se bo vršilo, oz. se je že vršilo, s kanonično vizitacijo v dekanijah Kamnik, Trebnje in Ribnica. Samo birmovanje bo tudi v Kranju in Šmartnem pri Litiji. Red je sledeči:

Kamnik, 6. maja; Mekinje, 6. maja; Domžale, 13. maja; Homec, 13. maja; Dob, 20. maja; Ihan, 20. maja; Komenda, 27. maja; Vodice, 27. maja; Vranja peč, 31. maja; Rova, 31. maja; Kranj, 3. junija; Šmartno pri Litiji, 3. junija; Stolnica, Binkošti 10. junija popoldne; Stolnica, Binkošti 10. junija popoldne; Stolnica, Sv. Trojica 17. junija; Sela, praznik Sv. R. T. 21. jun. Šmartin v Tuhinju, 24. junija; Stranje, 24. junija; Gozd, praznik 29. junija; Zgornji Tuhinj, 1. julija; špitalič, 1. julija; Mengeš, 8. julija; Tunice, 8. julija; Motnik, 15. julija; Trebnje, 29. julija; Mirna, 29. julija; Čatež, 30. julija; Sv. Križ, 31. julija; Boštanj, 1. avgusta; Št. Lovrenc, 4. avgusta; Št. Rupert, 5. avgusta; Mokronog, 5. avgusta; Sv. Trojica v Tržišču, 6. avgusta; Št. Janž, 7. avgusta; Trebelno, 8. avgusta; Škočjan pri Turjaku, 9. avgusta; Rob, 11. avgusta; Ribnica, 12. avgusta; Sodražica, 12. avgusta popoldne; Loški potok, 13. avgusta; Draga, 15. avgusta; Gora, 14. avgusta popoldne; Struge, 18. avgusta; Dobropolje, 19. avgusta; Velike Lašče, 19. avgusta;

Patrona ljubljanske nadškofije

Dolenja vas, 21. avgusta; Velike Poljane, 22. avgusta; Sv. Gregor, 23. avgusta.

+ JAKOB ŠIRAJ IN PAVEL BITNAR

Umrli sta: dne 28. decembra 1961 Jakob Širaj, župnik in dekan na Mirni, star 74 let. Rodil se je 4. julija 1887 na Blokah in služboval kot kaplan v Kranjski gori in v Devica Marja v Polju. Od leta 1929 je bil župnik na Mirni. Bil je zelo blagega značaja, vzoren duhovnik in vnet dušni pastir kot dekan pravi oče svojim duhovnikom. Bog mu je namenil lepo smrt.

kakršno si le more želeti vsak dober duhovnik: na težki in naporni poti k bolniku ga je zadela kap. Dobri verniki so ga — z zadnjo popotnico na prsih — pripeljalj mrtvega v župnišče. Dne 3. januarja 1962 v Lani na Južnem Tirolskem p. Pavlin Bitnar, OT, nekdanji župnik in dekan v Črnomlju, star 78 let. Rodil se je 5. oktobra 1883 na Češkem, toda vsa svoja duhovniška leta je daroval slovenskemu narodu, saj je služboval le v Podzemlju in na Vinici ter od leta 1923 v Črnomlju, kjer je kot župnik in dekan užival velik ugled. Spada v vrsto čeških duhovnikov, ki se je popolnoma asimilirala slovenskemu narodu. Iz daljnje Tirolske, kjer je živel po vojski, so mu misli uhajale ne na češko, temveč v njegovo ljubljeno Belo Krajino. Nedavno smo brali njegovo pesem o Beli Krajini, okorno po pesniškem izrazu, pa naravnost ganljivo po pristnem občutju. N. p. v. m.!

ŽUPNIJA PREŽGANJE

Župnija Prežganje je dne 27. decembra 1961 obhajala tristoletnico svojega obstoja. Ta dan je v obnovljeni cerkvi pridigal in opravil pontifikalno mašo prevzvišeni gospod nadškof Anton Vovk.

ALFONZ LEVIČNIK: ŽELEZOMAŠNIK

Železomašnik je letos profesor verouka v pokoju Alfonz Levičnik. Preden je nastopil profesuro na gimnaziji v Kranju, je bil škofljski tajnik pri škofu Missiju v Ljubljani preden je odšel za kardinala v Gorico. Upokojen je bil 27. julija 1926 in preživlja svoj pokoj po drugi svetovni vojski v svoji hiši v Kranju. Je še izredno svež in takega naj Bog ohranja!

LETOŠNJI BISEROMAŠNIKI

Biseromašniki so letos: 1. Dr. Franc Kimovec, apostolski pronotar in stolni prošt v Ljubljani; 2. Andrej Magajna, župnik v pokoju, Vreme; 3. Martin Pečarič, župnik: v pokoju v Stični; 4. Martin Štular, č. konzist. in duh. svetnik, vzgojni vodja v pokoju, pri Novi štifti; 5. Rihard Zajc, papežev tajni komornik, višji vojaški duhovnik v pokoju v Beogradu.

PET ZLATOMAŠNIKOV

Zlatomašniki so letos: 1. Jožef Markič, župnijski upravitelj v pokoju na Strugi; 2. Franc PFAJFAR, župnik v Velesovem; 3. Anton Rovtar, župnik v Motniku; 4. Jožef Šimenc, prelat in stolni dekan v Ljubljani; 5. Franc Žužek, dekan-župnik in č. kanonik zagrebškega kapitla v Soteski.

CERKVENA IMENOVANJA

Osebnе spremembe: Stolni kanonik Jakob Šolar je bil imenovan za arhidiakona IV. arhidiaconata (dekanije Vrhnika, Cerknica, Kočevje in Ribnica), stolni kanonik Venčeslav Snoj pa za arhidiakona VI. arhidiaconata (dekanije Leskovec, Novo mesto in Črnomelj); Andrej Ilc, v. d. dekana dekanije Črnomelj, za dekana iste dekanije; Rafael Lešnik, upravitelj v Mokronogu, za dekana dekanije Trebnje in za duhovnega svetnika; Mirko Sevšek, kaplan v Tržiču, je bil premeščen za kaplana v Radeče pri Zidanem mostu; Janez Kokalj, kaplan v Kočevju, za župnijskega upravitelja na Mirno; Miha Zevnik, žup. upravitelj v Dobrniču, v. d. dekana, je bil imenovan za dekana žužemberške dekanije; Stanislav Mehle za župnijskega upravitelja v Žužemberku; Franc Kovač, S.J., za kaplana v Dravljah.

Nedelja je najlepši slavospev Bogu, ne pa votla praznina, kakor je zmaterializiranim ljudem, ki jim je edina stvarnost snov in uživanje.

SVET NE DOUME VEC NEDELJE

So ljudje, ki jim nedelja nič ne pomeni. Nedelja je kakor kak drug dan, nič svetega, dan brez vsebine, brez ideje. Mož gara cel teden v tovarni; žena streže gostom v restavraciji; otroci so čez dan v šoli. Oba delata, ker oba skupaj komaj dosti zaslužita za družino. Ko pride nedelja, tako zaželeni prosti dan, komaj ujmeta čas, da opravita doma zastalo delo. Ona ob nedeljah pere, on pa ureja vrt, popravi streho ali pa kaj drugega postori okrog hiše. Na mašo in cerkev seveda nihče ne misli. Kako neki, saj ni časa. Morda po večerji malo počijejo ali obišejo sosede, pa je nedelja v kraju. Tako je povprečnemu nedelja ena sama praznота...

Vendarle je v Gospodovem dnevu skritega toliko bogastva, toliko vzvišenega in važnega! Nedelja je kakor veličastna klasična simfonija, v kateri se osnovne teme, ideje, razpletajo, razvijajo, ponavljajo in v veličastnem finalu zaključijo. Nedelja je slavospev Bogu. Ta dan se naša duša dvigne k svojemu Stvarniku in se napije božje lepote in resnice. Samo malo je treba razmišljati, malo se poglobiti, pa človek z lahkoto odkrije smisel Gospodovega dne.

Sedmi dan v stari dobi

V Stari zavezi je bil Gospodov dan sobota. Bog sam ga je postavil. Na prvih straneh sv. pisma beremo: šest dni je Bog delal, sedmi dan je počival. Sedmi dan je Bog postavil kot krono šestim dnevem, krono dokončanemu delu.

Sedmi dan naj bi človek postal, se ozrl po dovršenem delu in se zanj Bogu zahvalil. Babilonci so sedmi dan imenovali SAPPATU, kar pomeni dovršenost, dokončano delo, popolnost. Sobota je torej krona šestih, delovnih, dni. Sobota ni bila samo nekaj judovskega, marveč nekaj prahistoričnega, vedno združena s številom sedem, ki pomeni dovršenost in popolnost. Število sedem je torej nekaj svetega in simboličnega.

Simbolično število

Število sedem se v Stari zavezi večkrat ponavlja. Jakob je služil Labanu sedem let, predno si je zaslužil Rahelo. Svojemu bratu Ezavu se je po vrnitvi iz Kaldeje sedemkrat priklonil, ko sta se srečala in spravila. Naaman, Sirijec, se je po besedi preroka Elizeja sedemkrat umil v reki in bil očiščen od gob. Elizej je obudil sina sunamitske žene, ko je sedemkrat dihnil v mrtvečeva usta. Sin je sedemkrat vzdihnil in potem odprl oči. Sedemkrat storjeno delo je kronano z uspehom.

V Skrivnem razodetju število sedem neštetokrat srečavamo. Sv. Janez piše sedmerim Cerkvam. V teh sedmerih pismih govori sam Bog, ki drži sedmero zvezd in ima sedem rogov in sedem oči (Raz 5,6). Bog drži knjigo s sedmerimi pečati in sedmero angelov je odpira. Sedem pomeni božjo popolnost, sedem rogov božjo vseomogočnost, sedem oči neskončno božjo modrost. Sedem pomeni končno sodbo, konec sveta

in nebesa, ki je krona in končen smisel stvarstva. Jagnje je namreč odprlo sedmi pečat in v nebesih je nastala tihota kake pol ure (Raz 8, 1). Ta tihota ni nastala samo zaradi počitka, kar je konec dni in konec stvarstva, marveč je nastala zato, da bi se vse utopilo v „visio beatifica“, v blaženo gledanje, ki je končen cilj vsega stvarstva. Število sedem spet pomeni dovršenost, dosežen in kronan uspeh.

Podoben simboličen pomen ima število sedem v življenju našega Gospoda, Jezusa Kristusa. Jezus Kristus je umrl na kržu in dopolnil odrešenje po sedmi besedi: „Dopolnjeno je.“ Kako velike reči so bile dopolnjene! Ustanovil je sedem zakramentov, ki so krona odrešenja in vir našega življenja in posvečenja.

To je moje Telo

Judom je bila sobota nekaj svetega. Sedmi dan je bil dan končanega dela, dan počitka in zahvale Bogu za storjeno delo. Sedmi dan so počivali, da so lahko nemoteno svoje misli in svoja srca dvignili k Bogu. Kakor se je Bog po šestih dneh ustvarjanja ozrl po stvarstvu in se razveselil, kajti, kar je storil, je bilo dobro, tako so se Judje v soboto ozirali po storjenem delu in se Bogu zahvaljevali. Z vso tankovestnostjo so Judje ta sveti dan spoštovali in praznovali. Skozi stoletja se je pa Judom ta osnovna misel sobote zabrisala. Sobota jim je postala samo še nekaj formalnega in idejno praznega. Le na zapoved počitka so skrupulozno pazili. Zato je Jezus rekel farizejem, da je bila sobota narejena zaradi človeka, ne človek zaradi sobote (Mk 2, 27). Farizeji so se zgubliali v pikolovstvu in črkah; duha niso več poznali. Judovski Talmud je našteval nič manj kot devetintrideset dejanj, ki kršijo sobotni počitek. Tako je bilo n. pr. prepovedano napisati več kot dve črki v soboto; razvozlati voz; nesti zavoj dlje kot tisoč metrov. Pisnoui so se med seboj prepirali, če je dovoljeno snesti jajce, ki ga je kura znesla v soboto. V soboto je bilo prepovedano odsekati vejo z drevesa in obirati sad. To je bilo res dlakocepstvo in zato se je Jezus toliko borił proti farizejskemu legalizmu. Farizeji niso več poznali pravega duha sobote. Sv. Tomaž Akvinski je prav povedal, ko je rekel, da Gospodov dan ni samo prestanek od dela, ni samo počitek, marveč je „Quies cordis in Deum“, počitek duha v Bogu. Gospodov dan je dan počitka, pa ne zaradi počitka samega, marveč zaradi Gospoda Boga.

Ta osnovna ideja priznanja in čiščenja Boga bi morala postati last vsega človeštva. Utelesena in uzakonjena

je v soboti, Gospodovem dnevu, in povezana s simboličnim pomenom števila sedem. Šest dni je danih telesu, sedmi duhu. Ta dan naj telo počije, da se more naš duh presto dvigniti k Bogu. To je in bi moral biti ethos vsega človeštva. Ker ta sobotni duh — Sappatu — kar je bilo celo prahistoričnim ljudem nekaj samo po sebi umljivega, zamira in gineva, zato pa iščemo srečo po neizvoženih potih in v temi... Sobotnega duha bo treba spet oživiti in poživeti, dati ne samo telesu marveč tudi duhu svoj delež, najti bo treba osnovne niti in pota, ki vodijo k Bogu, ki je ustvaril delavnik in pred vsem tudi soboto za nas...

Gospodov dan ali nedelja

V Novi zavezi je Gospodov dan nedelja. Nedelja ni nastala ali se razvila iz judovske sobote. Nedelja ni enostavna zamenjava za soboto in sobotni počitek, ker nima nič opraviti s soboto, kakor bi človek mislil. Sv. Pavel se je upiral, da bi prve kristjane sili v judovstvo (Gal 2, 14). V začetku nedelja sploh ni imela ničesar opraviti s sodobnim počitkom. Kako neki, saj krščanstvo ni bilo javno priznано. Ljudje so morali delati; tak je bil družaben red in razmere.

Prvi kristjani so hoteli imeti svoj poseben sveti dan v tednu, v katerem so se spominjali in obhajali skrivnosti svoje vere. Pomenil jim je veliko več, kakor pa sobota. Izbrali so si prvi dan v tednu, dan sonca in luči, Heliosa, dan, ko je Gospod vstal od mrtvih, premagal smrt in nas odrešil. Ta dan so imenovali s posebnim izrazom: Kyriake Dominica — Gospodov dan. Morda bi se to ime v slovenščini še lepše glasilo, če bi ga prestavili z besedo: Gospodovo. Če imamo za Veliki in Mali Šmaren izraz Velika in Mala Gospojna, zakaj ne bi

uporabili besede Gospodovo? Ime Gospodovo bi bilo bolj primerno in bi več povedalo, kakor pa ime nedelja, ki nas bolj spominja na ne-delanje, na počitek od dela, kakor pa na Gospoda. Prvi dan v tednu, dan odrešenja in novega stvarjenja, je bil torej posvečen Kristusu Gospodu, ki je trpel za nas, nas odrešil in zmagal. Bil je torej Gospodov dan.

Nikakor pa ni bil to samo dan spominjanja, bil je predvsem dan prejemanja sadov odrešenja, dan posvečenja. Kristus je vir vse milosti, zato so prvi kristjani prejemali milost v nedeljo, zakramente, lomili z brati kruh življenja in obnavljali Kristusovo daritev na križu. To je bila, kakor uči sv. Pavel vcepitev in rast v Kristusu, dejanska udeležba na skrivnostih odrešenja, notranje posvečenje in rast v Bogu. To je bilo obhajanje skrivnosti vere „mysteria fidei“, nekaj zares velikega in čudovitega, česar svet do tedaj še ni videl. Prav zato so se prvi kristjani skupno udeleževali nedeljske maše. Nikjer ni opaziti, da bi obstojala v prvih časih kakšna zapoved o udeležbi pri nedeljski maši. Samo po sebi je bilo razumljivo, da se je treba svete daritve udeležiti. Med tednom nj bilo nobenih maš; v navado so prišle pozneje. Prvim kristjanom je bila maša življenje. Življenje pač nima drugega smisla, kakor posvetitev in pripravo na večnost. Posvetitev pa je možna edinole v Kristusu in njegovi daritvi. Zato so mučeniki iz Abitene, v dobi Dioklečanova preganjanja, rekli: „Sine Dominicum non possumus vivere“ — brez nedelje ne moremo živeti. K maši so se zaradi razmer sestajali še ponoči, pred sončnim vzhodom, kakor piše rimski pisatelj Plinij. Tako pričajo tudi katakombe Rimu. Koliko smisla za žrtve je bilo v teh ljudeh in kaj jim je nedelja pomenila!

Nedeljski počitek

Nedeljski počitek je prišel v nava-do šele v Konstantinovem času, po letu tri sto, ko je Cerkev prejela svobodo. Kdo od poganov bi prej n. pr. sužnjem dovolil v nedeljo počivati? V tem času je bil čas službe božje prestavljen na „tretjo uro“ zjutraj, to je okrog devetih, ko se je začela kupčija. Hrupno trgovanje je motilo sveto daritev, zato kmalu prepovedali na ta dan kupče-vanje, sodne razprave in igre v cirkusu. Šele v šestem stoletju je bilo, pod vpli-vom Stare zaveze in pokristjanjenjem germanskih plemen, popolnoma prepo-vedano nedeljsko delo. Ideja sobotnega počitka in krščanske nedelje je bila ta-ko združena v Gospodovem dnevu.

Ta vsebina nedelje je bila v prvih stoletjih krščanstva tudi simbolično izražena. Nedelja je osmi dan v tednu, dan luči in sonce, dan Kristusov. Če je dan luči in sonce, dan Kristusov. Če je sedem število popolnosti, je osem šte-vilo še večje popolnosti. Šest dni je Bog ustvarjal, sedmi dan počival, osmi dan po spet povzel delo in ga čudovito v Kristusovem odrešenju in vstajenju do-vršil. Število osem je torej znak in simbol odrešenja, milosti, še večje po-polnosti in dovršenosti, kakor pa šte-vilo sedem. Novo bogastvo se skriva v tem krščanskem simbolizmu. Osem je blagrov in kreposti, kar je višek kr-ščanske popolnosti. Osem oseb je bilo v Noetovi barki in osem oseb rešenih iz vode. Ladja pomeni les križa in voda krst. Sv. Peter piše v svojem prvem listu, da se je v Noetovi ladji „osmero

ljudi rešilo po vodi“ (1 Petr 3, 20). Misterij oktoedra je znan tudi v krščan-stvu. Po Pitagoru, grškem filozofu in matematiku, je število osem simbol po-polnosti, simbol večnega in absolutne-ga umirjenja. Kocka ima osem pleskev v treh, to je vseh znanih razsežnostih. Osem je torej najbolj popolno število. Zato so bili krščanski baptisteriji zgra-jeni v osmerokotniku. Osmerokotna ograja je obdajala živo vodo — krstno vodo — prinašajočo nadnaravno življe-nje. V baptisterij sv. Tekle v Milanu je dal sv. Ambrož napisati: „Ta sveti prostor ima osem nič. Osmerokotnik, značilen za sv. opravilo, ki se tukaj opravlja, obdaja vrelec. Krstilnica mora biti zgrajena na skrivnostnem številu osem, zakaj v njem je bilo dano zveli-čanje vsem ljudem...“

Koliko idejnega bogastva je torej združenega v Gospodovem dnevu! Ne-delja je dan našega vstajenja, dan osebne udeležbe v skrivnostih vere, dan čiščenja Boga in dan našega posveče-nja. Kako plitvo je mišljenje, ki vidi v zapovedi prisostvovati nedeljski ma-ši samo ukaz, ali pa lepo družabno na-vado. Maša je veliko več, je naše pri-znanje Boga in dvig k njemu, je pobo-ženje naše notranjosti. Nedeljski po-čitek ima ta namen, da te dolžnosti lažje izpolnimo in dosežemo. Nedelja je torej najlepši slavospev Bogu, najbolj inti-men stik z njim, ne pa votla praznina, kakor je zmateriliziranim ljudem, ki jim je edina stvarnost snov in uživanje.

DR. MILAN KOPUŠAR, ZDA

Na vsak način je treba dopustiti bivanje stvariteljne moči. Vse v orga-nični naravi priča o smotrnosti in razodeva višji um. Bezzetius.

Quo vadis?

120.

Petronij je uvidel, da nima na Vinicija prav nič vpliva več. Spoznal je, da je zaradi krščanstva izgubil ključ do te duše. Bal se je po dogodkih zadnje noči tudi Popejinega maščevanja. Skušal je rešiti Vinicija in sebe. Posedal je v svoji knjižnici in tuhtal, da bi našel pametno pot za to. Po dolgih urah si je pripravil načrt.

Cesar naj da izgnati vse kristjane iz Rima, češ da snujejo upor. Nalogo za izgon naj zaupa njemu. Priredil mu bo gostijo v svoji hiši ter ga pridobil za to. Tako bo Ligijo spravil iz Rima v kako mesto ob morju, naprimer v Baje, tam bi se dobila z Vinicijem, potem naj bi se tam ljubila in pogovarjala o krščanstvu, kolikor hočeta. Govorjenje o kristjanih bo cesarjevo pozornost obrnilo od Vinicija in od njega, če bi Popeja nahujskala cesarja zoper njiju.

121

Drugo jutro je Vinicij zvedel, da pride cesar čez tri dni iz Rima k morju in da je med povabljenimi gosti tudi on. Petronij mu je omenil, da je po-

vabljen najbrž po prizadevanju cesarice Popeje. Svetoval mu je, naj se lepo vda, če noče priklicati nase Neronove in cesaričine jeze. A Viniciju je bilo vseeno. Mučila ga je ena sama misel in želja: kako bi spet prišel do Lidije.

Tedaj je nenadno stopil preden Hilon. Bil je videti sestradan in postaran. Oblečen je bil v zguljen plašč. Vinicij bi mu bil najrajši pokazal vrata, toda domislil si je, da bi Grk utegnil kaj vedeti o Ligiji. Hilon je začel govoriti ter beračiti, nazadnje je pa povedal, da je Ligija z Ursusom vred pri Linu, najstarejšem krščanskem duhovnu.

122.

„Treba je samo s sužnji obkoliti hišo, pa bo dekle še nocoj v tvoji hiši, o sin Sreče!“ mu je prišepetaval Hilon.

Vinicija je prvi trenutek prevzela skušnjava, glavno je da dobi Lidijo v roke, potem bo vse prišlo samo po sebi. Tako bo storil...

Toda samo trenutek je mislil na to: potem sta ga prevzela kes in sram. Kaj ni prisegel Lidiji pri bogovih, da ne bo več segel rok po njej? Mar naj prelomi besedo in z novim napadom poplača Ligijo vse, kar je storila zanj? Naj jo brez njenega privoljenja vleče v svoj dom? Ali bo Lidija potem res iz srca njegova?

Vedel je, da bi bila potem za večno izgubljena in sram ga je bilo, da se je za trenutek vdal skušnjavi. Hkrati ga je popadla divja jeza nad Hilonu, ki je prišel s takim svetom. Poklical je sužnje ter zapovedal, naj dajo Grku za plačilo tristo udarec s palico.

Hilon se je zgrudil predenj in ga začel prositi usmiljenja, toda sužnja sta ga pograbila in ga odvedla v sobo za kaznovanje.

123.

Viniciju je prvi trenutek odleglo, ko je ohladil jezo nad razcapancem Hilonom. Potem je začel premišljevat in spomnil se je, da ga je Hilon prosil tudi v imenu Kristusovem, naj bo usmiljen z njim. Ta trenutek mu je šinilo po glavi, kaj bi k temu rekla Lidija. Njena vera veli odpuščati. In ali mu je Hilon storil kaj žalega? Spomnil se je, da so v imenu Kristusovem kristjani tudi njemu samemu prizanesli.

Naglo je stopil v prostor, kjer so tepli: Hilona. Starec je bil pod udarci, ki sta mu jih merila dva sužnja velikana, omedlel. Nadzornik sužnjev je stopil predenj in ga vprašal, če naj tepejo naprej.

124.

Vinicij je namignil z glavo, naj ne hajo. Ko so Hilona spravili k zavesti in ga prevedli predenj, je bil bled kakot platno in od nog mu je curkoma tekla kri na tlak iz mozaika. Povzdignil je roke k Viniciju ter se mu začel zahvaljevati. Vinicij mu je dejal:

„Pes! Vedi, da sem ti odpustil samo zaradi Kristusa, ki mu tudi sam dolgujem življenje. Zdaj pojdi in naj ti dajo jesti in piti, potem me povedeš do Linove hiše!“

125.

Ko je Hilon nabral moči, je Vinicij ogrnil dolgo halju in sta šla na pot. Hodila sta dolgo, zakaj Lin je kakor večina kristjanov prebival za Tiberom. Naposled se je Hilon ustavil, pokazal Viniciju hišico, ograjeno z zidom in pokrito z bršljanom, rekoč:

„Tamle je.“

„Prav,“ je dejal Vinicij. „Zdaj odidi! Pozabi, da si kdaj služil meni, po-

zabi, kje prebivajo Lin, Peter in Glauk, pozabi na to hišico in na kristjane. Pridi vsak mesec v mojo hišo, kjer boš dobil po dva zlatnika. Če boš pa še zalezoval kristjane, gorje ti!“

Hilon se je priklonil ter dejal:

„Pozabil bom.“

126.

A komaj je Vinicij zavil okoli ogle, je Hilon zrasel, stegnil roko za njim ter mu zagrozil!

„Pri vseh boginjah maščevanja, nekoli ne bom pozabil!“

Potem so ga moči spet zapustile in zgrudil se je na tla.

127.

Vinicij je šel naravnost v hišo, ki je bila last kristjane Miriam. Tam je poleg nje dobil še Petra, Glauka, Kris-

pina ter Pavla. Vsi so se začudili, ko so zagledali mladega plemiča. Ta je stopil bliže ter dejal:

„Pozdravljam vas v imenu Kristusa, katerega častite. Videl sem vašo krepost in dobroto, zato prihajam k vam kot prijatelj.“

„Tudi mi te pozdravljamo kot prijatelja,“ je odgovoril Peter. „Sedi, gospod, zajmi z nami in bodi naš gost.“

128.

Oni so sedli za mizo, Vinicij pa je obstal zravnčan pred njimi. Glavo je držal ponosno po konci, toda glas mu je drhtel in noge so se mu tresle pod dolgo haljo, ko je govoril;

„Najprej spoznajte, da sem odkritosrčen. Vem, kje je Ligija, ni daleč od tod. Od cesarja sem dobil pravico do nje. Lahko bi jo ugrabil s svojimi pet

sto sužnji, pa nisem tega storil, dati sem ves nor od ljubezni in bolečine. Včasih bi bil to storil, a vaš nauk je mojo dušo spremenil. Vi ste Ligiji namesto očeta in matere. Dajte mi jo za ženo, pa se hočem učiti Kristusovega nauka. Vem, kaj naju loči, toda rad jo imam kakor svoje oči. Poučite me o Kristusu. Njegovo vero poznam doslej le iz vaših del in od Ligije. A vendar se je v meni nekaj spremenilo. Ne pravim vam, krstite me! temveč: poučite me!“

129.

„Nekdaj nisem poznal milosti, nekaj sem bil zaljubljen v razkošje,“ je nadaljeval z bolestnim obrazom. „Zdaj pa bežim pred naslado, ne poznam več okrutnosti; zagnusile so se mi gostije, dvor, lepa telesa in vse. Ligija je kakor gorski sneg, a vem, da je to zaradi te prečudne vere. Zato želim to vero spoznati, a živim v negotovosti, ker ne vem, ali bom mogel živeti po njej. Rekli so mi, da pri vaši veri nima cene ne življenje, ne človeško veselje, ne sreča, ne rimska postava. Povejte torej, kaj prinašate? Ali je greh ljubiti, ali je greh iskati srečo, ali naj se res odповem Ligiji? Če je za vašimi vrati svetloba, odprite mi jih!“

130.

„Mi prinašamo ljubezen,“ je dejal Peter in vstal izza mize.

Tudi Pavel je vstal in pristavil:

„Če bi govoril vse človeške in angelske jezike, ljubezni pa ne bi imel, bi bil kakor brneč bron...“

Petra je ganila muka Vinicija, ki je kakor ptica v kletki iskal sonca. Dvignil je roko ter dejal:

„Kdor trka, se mu odpre. Tudi nad tabo je milost Gospodova. Zato v ime

nu Gospodovem blagoslavljam tebe in tvojo ljubezen.“

Ko je Vinicij slišal te besede, je skočil k Petru in zgodilo se je nekaj, česar svet še ni videl. Ponosni plemič, ki še do nedavna ni videl v siromaku človeka, je pokleknil, prijel starega ribiča za roko in si jo hvaležno pritisnil na usta.

131.

Vinicij je zdaj imel samo še eno prošnjo: da bi smel videti Ligijo.

„Kdo bi ti mogel to opravičeno željo odbiti,“ je dejal Peter in poslali so po dekleta.

Vinicij v svoji radosti ni mogel čakati in je stekel na vrt, da bi ji šel na proti. A ko je zagledal, da Mirijam pelje Ligijo za roko, so mu ob pogledu na ljubljeno bitje odpovedale moči. Sama mu je zastala, z utripajočim srcem je obstal na mestu in se komaj držal pokonci. Samo roke je stegoval proti njej.

132.

Ligiji niso nič povedali, koga bo našla tu. Pri pogledu na Vinicija je obstala kakor ukopana. Zdaj so prišli iz hiše še ostali z apostoloma. Peter je stopil k Ligiji, ki je bila vsa osupla, ko je videla same jasne, dobrohotne poglede. Vprašal jo je:

„Ligija, ali ga še vedno ljubiš? odgovori!“

Ligiji so zadrgetale ustnice kakor otroku, ki čuti krivdo. Zgrudila se je pred apostoloma na kolena in zašepetala:

„Da.“

Ta trenutek je pokleknil poleg nje tudi Vinicij. Peter jima je položil roke na glavo ter dejal:

„Ljubita se v Gospodu in na njegovo hvalo, ker ni ga greha v vajini ljubezni.“

133.

Ko so ju pustili sama, sta Ligija in Vinicij vsa srečna krenila po vrtu. Sprehajala sta se med cipresami in Vinicij je deklici na kratko ponovil vse, kar je bil prej povedal apostoloma. Govoril ji je o ljubezni, ki ga je mučila, o svojem nemiru in koprnenju ter o svojem iskanju. Ko ni mogel več govoriti, jo je prijel za roko, jo gledal ter ponavljal:

„Ligija, Ligija!“

134.

Ko sta prišla do utice, obrasle z gostim bršljanom, kjer je bil Ursus zadržal Krotona in kjer bi bil ubil tudi Vinicija, se je Ligija naslonila na debelo cipreso. Vinicij jo je s tresočim glasom začel prositi:

„Zapovej Ursusu, naj gre k Aulu in naj odnese tvoje stvari k meni. Ko me bo Pavel poučil o vaši veri, bom sprejel krst. Potem te bom vzel in te posadil k svojemu ognjišču.“

Umolknila sta, kajti ljubezen jima je vzela besedo. Ligija se je s hrbotom opirala ob cipreso, obesila je oči in prsi so si ji dvigale. V tišini sta razločno čutila utripanje svojih src. Potem je Ligija rekla:

„Stori, kakor se ti zdi prav.“

135.

Ko se je Vinicij ta večer vračal čez forum domov, je zagledal tam pozlačeno Petronijevo nosilnico z osmimi sužnji. Stopil je k njej ter pozdravil Petronija, ki je dremal. Petronij mu je povedal, da bodo čez dva dni morali odriniti v Antium. Pravil je, kako se cesar vadi v igranju in petju, da bo nastopal v Grčiji. Vinicij se za vse ni dosti zmenil. Ko je Petronij pravil o poslednji cesarjevi norosti in o njegovi poroki z modrijanom Pitagorom, je Vinicij rekel samo:

„Kakšen je ta svet!“

„Svet,“ je rekel Petronij, „je tak kakor cesar. Toda to ne bo več dolgo trajalo.“

„Ne,“ je dejal Vinicij, „zakaj svet se mora preroditi!“

136.

Vinicij ga je povabil k sebi. Sedla sta k večerji in pripovedoval je Petronij, da na pot v Antium sploh ne misli. Naj si s tem belijo glave tisti, ki ne znajo živeti drugače kakor od cesarjeve milosti. Sveta še ni konec na Palatinu, zlasti ne za tiste, ki imajo še kaj drugega v srcu. Govoril je tako brezskrbno in veselo, da ga je prijatelj osuplo vprašal:

„Kaj se godi s tabo?“

„Srečen sem,“ je odgovoril Vinicij. „Povabil sem te nalašč, da bi ti to povedal. Doživel sem nekaj, česar ne bi dal za vse rimsko cesarstvo. Ligijin ženin sem!“

Petroniju se je zdelo, da se prijatelj meša. Vinicij pa je dejal:

„Res je. Glej!“

137.

Poklical je nadzornika hiše in zapovedal:

„Naj se takoj zbero tu pred mano vsi sužnji. Vsi do zadnjega. Br.!“

Dokler se je Petronij še čudil, se je atrij napolnil s sužnji: starci, možmi, otroci, ženami, dekleti vseh barv in vseh narodov. Gnetli so se pod stebrišči in ob zidu, malo v začudenju, malo v strahu, kaj neki jim pripravlja gospodar.

138.

Vinicij je stopil v sredo pod influvij ter spregovoril:

„Tisti, ki služite v moji hiši že po dvajset let, ste od jutri svobodni. Drugi boste dobili po tri kose zlata in

dvojni obrok jedi na teden. Tistim, ki prestajajo kazni, naj snamejo verige. Vedite, da sem doživel srečen dan in hočem, da naj bo veselje splošno.“

139.

Sužnji so nekaj časa strmeli molče, kakor da ne bi verjeli lastnim ušesom. Potem so začeli dvigati roke in klicati:

„Aaa, gospod, aaa!“

Vinicij jim je z roko pomignil, naj odidejo.

140.

Toda sužnji ga niso poslušali. Rinili so k njemu, poklekavalj predenj in mu poljubljali robove pri obleki. Vinicij se je obrnil od njih k presenečenemu Petroniju rekoč:

„Jutri jim bom še naročil, naj odidejo na vrt in rišejo v pesek znamenja. Kdor bo narisal ribo, naj ga oprostijo Ligija.“

Petronij mu je stisnil roko ter dejal:

„Sreča je vedno tam, kjer jo človek vidi. Želim ti vsega, česar si želiš

sam. A pazi se Popeje. Ta se rada maščuje.“

„Še mislim ne nato,“ je odgovoril Vinicij. „Apostol Peter mi je dejal, da mi niti las ne bo padel z glave zaradi cesarja.“

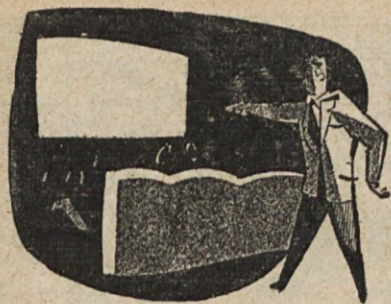
Za kaj bomo molili v juliju?

Splošni molitveni namen: Molimo, da bi vsi oni, ki bodo sodelovali pri vsoljnem cerkvenem zboru, prejeli v obilju luč od Boga.

Misijonski molitveni namen: Molimo, da bi verska umetnost in literatura v misijonih vredno in uspešno napredovali.

Molivena zveza za slovensko domovino: Molimo za božje razsvetljenje

tudi vsem tistim, ki delajo za dušni in telesni blagor Slovencev doma, v zajedstvu in v emigraciji. Le tako bomo mogli doseči program, ki ga je lani izrazil nek naš častitljivi prelat na Primorskem: „...da bi naše ljudstvo ne samo krščansko verovalo, ampak res tudi krščansko živelo. Saj tako majhen narod nima v sedanjih razmerah druge zaslombe kakor tisto, ki jo ima v svoji lastni verski in moralni vrednosti. Samo globoko verno in moralno čisto ljudstvo bo imelo zdravo odporno moč proti sovražnim silam... Materializem, brezboštvo, to nas ne bo rešilo, ampak pogubilo.“

OSPORAVANI FILM:

VIRIDIANA

Kot povsod, tudi v Argentini v teh dneh povzroča začudenje in pohujšanje, navdušeno odobravanje in zgražanje. Ali je dobronameren, celo katoliški film? Ali je zlonamerno natolcevanje, čisto navadno protiklerikalna gonja zavita v umetniški plašč sedme umetnosti?

Za film je odgovoren Luis Buñuel, ki ga je zamislil in režiral. Kdor je hiter v sodbah, bo rekel: Buñuel je čisto navadnj španski anarhist. Torej... Ali pa bo šel v nasprotje: „Buñuel se je po 25 letih izgnanstva vrnil v Španijo in tam snel ta film z vladnim denarjem. Torej...“

Mogoče nimajo prav ne eni ne drugi. Sam pravi, da ni protiklerikalec. Njegova življenjska pot pa je precej brezverska, najsibo zasebna ali umetniška: sicer pa, ali je to sploh mogoče ločiti pri pravem umetniku?

V tem zadnjem filmu je čisto gotovo zvest svoji umetniški nalogi, ki jo je začel s prvim filmom tam v letu 1929: prav počasi in nazorno v njem. Buñuel sam odpre rezko britev in s kirurško preciznostjo izreže neki osebi oko. Menda s tem hoče povedati: moja naloga je odpirati oči. Kaj zato, če bodo videle zlo.

Kar je vse lepo in prav. Toda dobro vemo, da je tako težko zadeti pravo razmerje med dobrim in zlim, ki resnično vlada v svetu. In vemo, da so ljudje, ki vidijo sicer oboje v pravem razmerju, pa se vendar bolj ustavljajo ali ob dobrem ali ob zlem. Vsak gleda svet skozi svoja očala. In barve stekla so različne: od sajaste preko sive ali zelene do prosojno bleščeče.

Buñuel je v svojem „Pozabljeni“ odpiral oči za bedo v mehiških predmestjih. V „Viridiana“ odpira oči za vse zlo preveč čustvene pobožnosti in za bolezensko tiranijo tiste Francove Španije, ki mu je dala denar za snemanje filma. „Črna nehvaležnost!“ Seveda, za anarhista Buñuela to ni važno, ker cilj posvečuje sredstva in se vsaka taka vladavina kot je Francova mora zrušiti, če le mogoče sama v sebi.

Kaj se godi?

Toliko previden je seveda bil, da filma ni predložil v cenzuro, ki jo zahteva „nadkatoliški“ Caudillo, marveč ga je skrivaj poslal v tujino — in z njim seveda šel tudi sam.

Kdo ve, če ne malo zaradi vsega tega — toda v Cannesu je lansko leto dobil prvi nagrado.

Vas seveda zanima zgodba.

V nekaj besedah je takale: Neka redovniška novinka po imenu Viridiana obišče svojega edinega še živečega strica srednjih let.

Novinka je tik pred zaobljubami. Stric pa je malo kihotski samec, ki trpi zaradi smrti prezgodaj umrle žene: na sam poročni dan!

Kot se tako rado zgodi, je stric — prav po špansko — na zunaj brezbrizen, v resnici pa ga razjeda ta notranja bol. Nekega dne pregovori nečakinjo, da si pomeri ženino poročno obleko. Potem jo omami. Tako doseže svoj namen: „dovršil je zakon.“

Drugo jutro stric prepriča novinko, da zdaj, po vsem, kar se je zgodilo, ne more več biti Kristusova nevesta. Ob enem je seveda izgubila tudi svojo čast in, da jo reši, se mora poročiti z njim.

Ona zbeži v strahu in gnusu, stric pa se zave krivde in ves obupan obesi.

Njegova lastnina preide v last delno Viridiana, delno stričevemu nezakonskemu sinu Jorgeju. Ta sicer tudi živi brez-zakonsko, a začne trdo delati in iz svojega dela ustvari pridobitno podjetje.

Ne tako Viridiana, ki nudi zavetišče vsem, izvržkom človeške družbe: beračem, postopačem in kar je še takega. Toda eno imajo: medtem ko Jorge dela, ona s svojimi moli.

Nekega dne, ko sta Jorge in Viridiana oba zdoma, pa se vsa sodrga dvigne in vdere na Jorgejevo posestvo. Kot je pač umljivo, poplenijo, kar dobe. Razvije se razkošna gostija. Prav sredi med najhujšim popivanjem, divjim plesom, pretepom, prerekom in prešuštvo vanjem neki gobavec postavi na gramofon ploščo z zmagovito Haendlovo glasbo. Nenadno se ves ta kaos spreminj, posveti. Ves zbor podivjanih in

nenadno spremenjenih zapoje: „In vladal bo na veke.“

Viridiana zapusti popolnoma svojo vero. Kaže kot da zadnji prizor namigava na možnost, da postane Jorgejeva priležnica. Jorge pa se tenko, rezko, mrzko nasmeji...

Za kaj gre.

Treba je seveda pogledati v globine: čemu ta ali ona odločitev tega ali onega igralca... čemu tak konec... kaj je sploh smisel vsega filma, če ga ima?

Rekli smo, da je Buñuel hotel odpreti oči za dvoje stvari: za napačno pobožnost, ki je ni malo zlasti med španci; in za zlo španske današnje družbe in vladavine, ki poapneli meščanski in plemiški družbi ohranja krivično pridobljene ali zapadle privilegije, skupaj s cerkvenimi.

Ne bomo gledali na tako osnovne zmote, kot je na primer ta, da bi novinka pred zaobljubami mogla celo za več dni na dom, ker pač nimajo globljeje vpliva na razvoj filma. Bolj važna je že zmota, da se deklè, ki brez lastne krivde (cnotena, kot Viridiana!) pade, ne more več posvetiti Bogu. Še po lastni krivdi padla se lahko in včasih celo mora! Tako zmoto podobno razpleta Miško Kranjec v svojem delu.

So pa druge stvari, ki so važnejše. In na žalost bomo morali iskati predvsem senčnih strani!

Da film prav razumemo, moramo imeti pred očmi simbolizem, ki si ga je zamislil avtor. Viridiana je simbol za vse, kar je zlega v španski pobožnosti, stric pa poseblja bolezen vladajočega razreda, ki se na zunaj drži ustaljenega reda, na notraj pa je gnila. In Jorge je kljub navideznemu življenju brez zakonov, ki vladajo v sedanji družbi, obenem simbol za novi red in novi za-

kon dela. Sodrگا z Viridianinega posestva je danes zatirana družba, ki pa bo preko strahotnega poloma, v katerem se bo prečistila, prešla v vodilno vlogo in bo vladala za zmerom.

Buñuel n. pr. med drugim sodi, da moliti ni delati. O tem se da razpravljati, nikakor pa ni mogoče trditi, da bi krščanstvo ne dajalo pomena delu. Ne govori za to samo današnja tako obravnavana teologija dela. V srednjem veku benediktinci niso rekli „Moliti je delati“ (Orare est laborare), ampak „Ora et labora!“ (Moli in delaj). Ali je tu Buñuel v zmoti zaradi nepoznanja krščanskega nauka in zgodovine? ali pa podtika?

Od anarhista ne moremo pričakovati, da bi bil nepristranski. Od umetnika pa. Zlasti tako imenovani realistični ustvarjalci bi morali biti pravični in jasni — če so res realisti.

Druga huda zmeta je v tem, da je Buñuel prepričan o tem, da bo le revolucija rešila španijo. Na žalost je po jedina in plenitev tako mojstrsko prikazala v simbolih revolucijo, da bo najbrž za marsikoga postala privlačna. Toda tega ni povedal, kaj bo tako čudežno spreobrnilo vso sodrگو, ki je molila, da ji ne bi bilo treba delati in bi zastoj živila na Viridianine stroške, potem pa plenila, kar je ustvaril delovni človek brez molitve. Tega doslej še noben anarhist, komunist in marksist ni povedal in nikdar ne bo. Človek bo vedno nosil na sebi in v sebi posledice izvirnega greha. To je realizem, ki ga oznanja krščanstvo. Ki ima tudi mnogo močnejše nagibe za to, da doseže v člo-

veku trajno in popolno spreobrnjenje. Ali naj spet navedem Miška Kranjca, tokrat „Izgubljeno vero“, kjer pa komunist sam to priznava?!

In še tretja zmeta: Viridiana zapusti svojo vero z vsem, kar se v njej more razpasti zlega zaradi človeške slabosti, pa tudi v vsem, kar ima dobrega. To pomeni v simbolu, da bo španija padla v mrk in trd materializem. Morda. Ali pa bo to rešitev zanjo. Zmeta pa je prav v tej skrajnosti, ki jo noben razumen človek, ki noče biti res človeški, posebno pa še, če krščanski, ne bo mogel zagovarjati: čemu zaradi nekaterih, čeprav hudih pomanjkljivosti razbiti vse — zato da človek doseže nekaj tako dvomnega? Ali je res to, da nekateri katoličani ne žive socialno, že dokaz, da je v krščanstvu vse gnilo?

Sicer morda v tem delamo krivico Buñuelu, ki ima svoje ideale, v katere morda tudi veruje, čeprav so tako grobi. Dokaz za to bi bila morda njegova vidna obsodba masnega človeka. Za Buñuela rop je rop in požig, požig; pa sodrگا, sodrگا. Sodrگا pa je žival z mnogimi rogmi, ki razruši dobro in zlo. Mogoče ne odobrava Buñuel tega, da bi ta sodrگا prav vse porušila. A če vidi rešitev le v revoluciji?

To je kar gotovo, da film ima svoje veliko umetniško silo. Zlasti slednica s pojedino beračev je v filmski umetnosti edinstvena. Vprašanje pa je, če vse to upravičuje tolikere druge slabosti, ki niso le umetniškega reda, ampak npravega in verskega. Temu pa je vse podrejeno. Ali bi vsaj moralo biti.

J. R.

Dober zgled in neizčrpna ljubeznivost — to sta dve najsijajnejši sredstvi, da komu izprosimo milost spreobrnitve. — Gross.

Med nami v Argentini

DVA TISOČ SLOVENCEV V LUJANU

Luján, največja božja pot v Argentini, je tisti kraj, ki vsako leto privabi največ rojakov. V mogočni baziliki kraljuje „Virgencita de Luján“ — lujanska Devica. V baziliki ima vsak narod svojo zastavo, med katerimi smo seveda tudi Slovenci. V baziliki imamo na častnem mestu ustoličeno tudi podobo naše Marije Pomagaj.

Letošnje romanje je bilo 13. maja. Pomembnost sta mu dajali še dve okoliščini: 75-letnica kronanja lujanske Marije in 45-letnica Marijinega prikazovanja v Fátimi.

Zbralo se je nad 2.000 ljudí. Prišli so iz vseh predelov Velikega Buenos Airesa, nekaj pa tudi iz notranjosti države, kar je gotovo občudovanja vredno.

Romarsko slavlje se je pričelo s pesmijo „Spet kliče nas venčani moj“. Tej mogočni, na dom spominjajoči pesmi, je sledila romarska sv. maša, ki jo je

za vse slovenske izseljence v Argentini daroval č. g. Anton Orehar, direktor slovenskega dušnega pastirstva v Argentini.

Osnovna misel govora med sv. mašo je bila: „Le eno je potrebno“. Ta zahteva, da pravilno vrednotimo nadnaravne in naravne, duhovne in stvarne dobrine in da vse naravnavamo k Bogu, ki je vir in cilj vsega.

Med dopoldanskimi slovestnostmi je spovedovalo 7 slovenskih spovednikov. Luján je v resnici kraj božjega usmiljenja. Če kje, potem se tam zdravijo strte duše. Skoro vsi rojaki so pristopili k sv. obhajilu. Obhajalo je 5 duhovnikov (Argentincev — ker so bili slovenski v spovednicah), med njimi sam krajevni škof msgr. Serafini.

Po dopoldanskih slovesnostih v cerkvi, kjer je ljudsko petje vodil č. g. župnik Gregor Mali, so se rojaki razšli po velikem romarskem vrtu. Po okrepčilu — hrano prinesejo s seboj — in razgovoru z rojaki so se ob 3 popoldne ponovno vrnil v baziliko.

Popoldanska slovesnost se je pričela s pridigo č. g. Jožeta Juraka, v kateri je zbranim romarjem predočil, kako je Marija skozi vso zgodovino pomagala našemu narodu.

Za tem se je razvila procesija. Za križem so trije gojenci Apostolske šole v Adroguaju nesli tri zastave: papeško, slovensko in argentinsko, nato je šla v štiri stopih dolga vrsta mož in fantov. Vrsta mož se je zaključila s fanti, dekleti in otroci v narodnih nošah. 41 jih je bilo po številu, kar je vsekakor lep izraz slovenske zavesti v tujini.

V sredi procesije so fantje nesli kip in podobo Matere božje. Kip lujanske Device, podobo pa Marije Pomagaj. Za tem je šla duhovščina in slovenski bogoslovci. Žena in deklet pa je bilo približno toliko kot fantov in mož.

Ob povratku v baziliko so bile pete litanije Matere božje, blagoslov in pesem „Marija skoz' življenje“.

Vsi udeleženci so kot spomin na romanje prejeli slovenske podobice Fatimske Marije.

Msgr. Serafini, krajevni škof, je vsem zbranim dejal, da je v Lujanu veliko romarskih skupin, a da je naša najlepša, kajti Slovenci ne pridemo samo do Marije, ampak po Mariji do Jezusa, katerega v takem številu prejmemo na romanju.

SREBRNI JUBILEJ PRVE SLOVENSKE ŠOLE

V nedeljo, 20. maja, se je zbralo v zavodu Slovenskih šolskih sester v ulici Paz Soldán 4924 na Paternalu v Buenos Airesu okrog 300 rojakov, zlasti onih, ki so prišli v Argentino pred drugo svetovno vojno. Prišli so iz vseh krajev Velikega Buenos Airesa, da proslave 25letnico prve slovenske šole v Argentini.

Proslavo je v imenu bivših gojenk in gojencev pričela gđ. Anica Lakner. Med drugim je dejala: „Zbrali smo se tu, da z zahvalno pesmijo in majhnim prosvetnim programom obudimo lepe spomine na slovensko šolo, v kateri so otroci spoznavali lepoto slovenske besede in pesmi ter domovino svojih staršev.“

Po pozdravnih besedah je bila cerkvena slovesnost: pete litanije Matere božje in zahvalna pesem. Ta del sta opravila gg. msgr. Janez Hladnik in dr. Alojzij Stare.

Kulturni del prireditve je začel g. Stanko Baretto, predsednik pripravljalnega odbora. V obširnem govoru je podal zgodovino slovenske šole. Dejal je, da sta s tečaji pričeli društvi Tabor na Paternalu in Sokolsko društvo. Ustanovljena sta bila dva tečaja: eden na Paternalu, drugi pa v Villa Devoto. Na

Paternalu sta poučevala arhitekt Sulčić in Josip Novinc, v Villa Devoto pa Vlado Krmac, Stanislav Baretto in Josip Švagelj. Pomagala pa sta na Paternalu ga. B. Blaznikova, v Villa Devoto pa Emilija Bajtova. Tečaja pa zaradi težav nista v redu potekala. To je bilo pred letom 1937.

V letu 1937 so se razmere izboljšale. V Buenos Airesu se je ustanovilo Jugoslovansko osrednje šolsko društvo. Vodil ga je Slovenec g. Sulčić. Na pobudo tega društva se je v Buenos Airesu ustanovilo Slovensko šolsko društvo, kateremu je predsedoval Franc Lakner. V odboru pa so bili: Josip Vidmar, Josip Zlobec, Josip Lojk, Stanislav Baretto, Jurij Kobetič, ga. Ana Kalister, ga. Marija Glavič in Rajko Rajer.

Reden pouk v slovenski šoli na Paternalu se je potem začel 4. aprila 1937. V otroškem vrtcu je bilo 12 otrok, v redni šoli pa 20 učencev in učenk skupno torej 32 otrok. Poučevali pa sta šolski sestri s. Marija Illuminata Reven in S. Ana Kapš.

Slovensko šolo so vzdrževali starši slovenskih otrok, Jugoslovanski osrednji šolski odbor in društvi Tabor in Slovensko šolsko društvo.

Šola je več let delovala z velikim uspehom. Leta 1945 pa je zaradi pomanjkanja naraščajajo prenehala in danes med starimi naseljenci vedno bolj izginja slovenska beseda.

Svoj govor je g. Baretto zaključil z mislijo, naj Slovenci, ki so prišli po 2. svetovni vojni v Argentino, ne popuste v tem delu, da ohranijo svoji dedščini in mladini naš jezik in našo pesem. Saj imajo za to več možnosti kot so je imeli oni pred 25 leti.

Vsem navzočim rojakom se je zahvalila provincialna prednica s. Vrhovec. Navzoče so bile tudi tedanja provincialna prednica s. Avrelija.

Primorske vesti

GORICA IMA NADŠKOFA

Sveta Stolica je dne 11. aprila imenovala novega goriškega nadškofa v osebi dosedanjega škofa v Livornu Andreja Pangrazia. Rodil se je leta 1909 v Budimpešti kot sin italijanskih staršev, ki so se kmalu nato vrnili v Italijo, in postal duhovnik padovanske škofije. Leta 1953 je postal pomožni škof v Veroni, nakar je bil imenovan za škofa v Livornu s pravico nasledstva. Slovenski duhovniki so v imenu goriških slovenskih vernikov poslali novoizvoljenemu škofu vdanostno brzojavko, za katero se je g. nadškof zahvalil. Za veliko noč so mu slovenski duhovniki poslali voščila s kratkim orisom verskega življenja med Slovenci v goriški nadškofiji in velikončno številko katoliškega tednika Katoliški glas. G. nadškof je očetovsko odgovoril in še dodal, da so ljudske navade dragocena dedščina, ki je poročstvo za lepše čase, zato jih je treba čuvati in zvesto varovati. Želi, naj bi bilo „naše srečanje in naše skupno življenje neprestano uresničevanje edinosti in življenjske sile Kristusovega Telesa — Cerkve.“ — Novi nadškof je prispel v Gorico v nedeljo, 27. maja. Na vnebohod je novi nadškof imel prvo slovensko pontifikalno mašo v goriški stolnici.

VELIKA NOČ V GORICI

Čudovita je bila letošnja velika noč. Pomlad je nastopila kar čez noč. Vse to je pripomoglo, da smo še globlje zaživi velikončne skrivnosti. Pripravili smo se na velikončne praznike s postnimi govori v cerkvi sv. Ignacija, s tridnevno za dekleta in žene in s tridnevno za može in fante.

Velikonočnega vstajenja v stolnici se je udeležilo zelo veliko vernikov in mnogo jih je bilo tudi iz sosednje Jugoslavije. Stolniškemu zboru Marijine družbe se je tudi letos pridružil zbor SKPD „Lojze Bratuž“, tako da so naše veličastne velikončne pesmi prišle do polne veljave.

Tudi po Tržaškem so se slovenski verniki dobro pripravili na veliko noč po zaslugi skrbnih dušnih pastirjev. Po okoliških župnijah so imeli vrsto vzgojnih predavanj, katerih se je udeležilo mnogo mladine. Tako v Mačkovljah, v Bazovici, v Borštu, kjer so goverili priznani pedagogi, prof. Theur-schuch, dr. Šah, dr. Počtovan, dr. msgr. Škerl in dr. Janežič.

V Rojanu so pred veliko nočjo imeli v novem Marijinem domu kar dve prireditvi. Materinsko proslavo na tiho nedeljo in globoko versko igro „Julija“ na oljčno nedeljo. Obe igri sta lepo služili za lepšo pripravo vernikov za veliko noč.

PRVI MAJ V ŠTEVERJANU

Prvomajska prireditev je kljub nestalnemu in skoro mrzlemu vremenu privabila na števerjanski grič številno ljudi iz Gorice, okolice in Trsta. Števerjanska mladina, vključena v SKPD — števerjan, nam je pripravila lep in pester spored. Slišali smo moški zbor iz Jazbin, ki nam je zapel nekaj lepih narodnih, nato govor akademika Vita Onestija, podpredsednika SKPD—Gorica. Osrednja točka pa je bila Finžgarjeva tridejanka „Razvalina življenja“. Števerjanskim igralcem je zelo uspelo oživiti to Finžgarjevo dramo in jo približati tudi današnjim ljudem, ki so precej oddaljeni od razmer, katere drama riše. V nedeljo, 13. maja so pridni števerjanci igro ponovili v Katoliškem domu v Gorici.

Tri zaobljube

POVEST IZ SLOVENIJE
SPISAL JANEZ JALEN

Oba sta za hip obmolknila. Besedo je prvi spet povzel Layer: „Še nekaj. Naj te ne prizadene preveč.“

„Samo recite.“

„Službo bova morala premenjati. Pod Broscem ni več pravega zraka za te. Je preveč prenasičen z grenkimi spomini.“

„Kar uredite.“

„Bom. Pa čeprav se stara in mlada in zavoljo naju še stiskaški novi gospodar Janez na glavo postavi.“

Layer je izpil še kozarec črnine in vstal. Za lahko noč je pobožal Lenko po upadlem licu: „Ubogi, do konca izmučeni, jokajoči angelček moj.“

Saj ji ni bilo huđo. Pa kljub temu. Preden je Lenka tisto noč zaspala, je bila bela blazna pod njeno glavo več kakor samo vlažna od solza.

Noč je bila lepa. Menda so angelci hodili gor in dol z neba do zemlje, pa spet nazaj od zemlje do neba.

Zjutraj je Lenki sonce prisijalo na posteljo, pa se ji prav nič ni mudilo vstati. Tudi se je n'čce ni držnil priti buditi. Bi tudi ne planila preplašeno iz postelje, kakor včasih, ko je morala skoraj do jutra bedeti. Počemu? Saj ne ostane več pri hiši. Pa ni lenuhčila. Ob šestih je bila v Mošnjah že pri maši in pri pridigi. Doktor Ažbe je

kakor nalašč za njo lepo poudarjal, da vsa naša pota vodi Bog, ki vselej vse na prav obrne, če zaupamo vanj in mu z vsem srcem vdano služimo.

Ko je hitela od maše nazaj pod Brosc, se ji je zdelo, da se ji Triglav v jutranji zarji, kot plešast dedek, dobrohotno smehlja.

In ji je kar nekako odleglo.

Letina ni kdovekaj plenjala, za silo je pa le bilo. Lakota in stradež sta morala vzeti slovo. Kruh je bil pa še vedno tako spoštovan, da so ga kar povsod z nekako pobožnostjo zauživali in rezale so ga le gospodinje, dokaj kratov pa celo gospodarji sami in ga za vsaka usta posebej skronno odmerjali.

Leto je šlo h koncu. Dneva že skoraj nič več ni bilo. Komaj je odzvonilo pozimi delopust ob treh popoldne, že nisi videl več brez luči brat, kdor je pač znal. Ob mračnih dneh, kakršen je bil tisti torek, se je pa začela sredi popoldneva celo pletilka zatikati, če je ravno na vrsto prišla peta pri nogavici.

Tudi nova točajka pri Brodarju okraj mosta čez Tržiško Bistrico, v zadnji krčmi pred Podbreškimi klancem, je odložila svoje priljubljeno vezenje. Ni več videla. Luči pa ni hotela še prižgati. Je škoda olja, če ni gostov.

Tiho se je Lenka presedla od okna za veliko mizo k zakurjeni peči, da bi ne zbudila Roka, gospodarja, ki je pestoval prehlad za pečko in pravkar zaspal, kakor je slišala. Začela je razmišljati, kako je prav naredila, da je ubogala Layerja in premenjala službo. Saj najraje je bil prav mojster tisti, ki je Petrovčevemu Lovrencu nasvetoval, naj vzame Majdo, Brodarjevo Majdo, nečakinjo rajne Rokove žene.

Za pečko se je stari gospodar Rok — kar na sedemdeset je šel — obrniti zakašljaj in spregovoril:

„Lenka!“

„Kaj bi radi?“

„Miznico odprj in odreži Mici in Franci za dlan kruha. Joku pa še enkrat več. In sebi prav tako.“ Mica in Franca sta bili dekli, Jok pa že postaren hlapec.

„Kaj pa bo Mica rekla?“ je pomišljala Lenka.

„Nima kaj reči. Ti samo ubogaj. Doslej sem kruh rezal sam, za naprej ga boš ti. Meni pa zavri bezgovega čaja.“

Roka je spet posilil kašelj.

Z dneva v dan se je Lenka bolj uveljavljala pri Brodarju. Izmed poslov jo je Rok imel najrajši. Skoraj kakor lastno hčer.

Dvajseto poglavje

NOVA CERKEV

Pod na široko razlitim soncem in pridnim primakanjem izpod neba so gozdovi na Pokljuki in Jelovici spokojno dihali, molčali in mirno modrovali. Travniki in seči so bili kakor zlek-njeni na žgočem soncu, njive so se pa priklanjale s težkimi klasi.

Kuge, lakote in vojske je bilo, kakor so vsi trdno upali, za dolgo konec.

Tudi vedri in modri Franciscus Salesius Christian, v novejših časih prvi in zadnji župnik rodinske župnije, pred stoletji pa edine fare za vso Gorenjsko z Bohinjem in Kranjsko goro in Radovljico vred, je bil tudi teh misli.

V mladih letih se je pri očetih jezuitih v Ljubljani skušal z Linhartom in Jurijem Vego, kdo bo prvi v razredu. Pa se je kljub nadarjenosti zakopal kot radovljiški kaplan za vikarja v samotne Rodine in jih povzdignil v faro. Sedaj jim pa še cerkev postavi v

sredo fare, kakor se je zaobljubil. Ne bo lahko.

Prizadevni župnik Kristijan se je zazrl v polje ob cesti in videl, kako se sklanja težko klasje proti zemlji. Po tihem si je rekel: „žita ne bo manjkalo in dovolj bo kruha. Kar zidati ne treba začeti. Bog je dober, čeprav nas je zadnje čase s trnovno šibo tepel.“

V svetlih škornjih in visokem cilindru je rodinski župnik utrujen prišel do razcepa potov v Zabreznici, nato pa se je vrnil v župnišče.

Takoj po kosilu je vstal in vso svojo obsežno župnijo v soncu in prahu prehodil. Postal je žejen in lačen. Do Rodin je bilo pa še pičlo uro. Nič se ni obotavljal. Zavil je na dvorišče prijazne gostilne pri Vrbanovcu v Rogovilj in stopil čez prag.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“, je prihitela naproti debelušna gospodinja Barba, se nizko sklonila in poljubila gospodu roko.

„Na vse večne čase amen!“ se je župnik prijazno nasmehnil Barbi in je takoj pristavil:

„Žejen in lačen sem, postal. Polič rebule mi prinesi in pa kaj za jesti. Kar pač imaš. Četudi samo kos kruha.“

„Kar v hišo naj stopijo. Že dva no-tri sedita.“

Radoveden, kdo bi bila ta dva, je župnik odprl vrata.

„Dober dan!“ sta za mizo spoštljivo vstala in privzdignila vsak svoj svetlikajoči se cilinder Ovsenikov bogoslovec iz Žirovnice in Ribičev študent iz Vrbe, Matija Čop in France Prešeren.

„Bog daj, gospoda!“ se je razveselil Kristijan. „Ali smem prisesti?“

„Zelo naju boste počastili, prečastiti.“ je za oba odgovoril Ovsenikov.

Župnik se je pridružil. Ob vinu, klobasah iz zaseke in rženem kruhu se je razživil pogovor.

K J E
J E
K A J

Patrona ljubljanske nadškofije	385
Vesoljni cerkveni zbor in naš čas	386
Mati in sin sta se pogovarjala	391
Kako se zbudi duhovniški poklic	392
študent	395
Zakaj verujem	396
Od vzhoda do zahoda	400
Bog in umirajoči	402
Svetli oče je govoril	410
Komunizem v satelitskih državah	
in svobodnem svetu	412
Otrok naj bere. A kaj?	417
Misli za vsak dan	417
Povesti in pravljice	419
Mladinska anketa	420
Eden, živi Bog	422
Druga generacija ljubljanskih škofov	423
Od doma	428
Svet ne doume več nedelje	430
Quo vadis	434
Za kaj bomo molili v juliju?	439
Osporavani film: Viridiana	440
Med nami v Argentini	443
Primorske vesti	445
Tri zaobljube	446

LETO XXIX

št. 7

JULIJ 1962

POVERJENIKI

Argentina:
Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:
Marija Mestnik,
C. Postal 7058,
Sao Paulo,
Brasil

U. S. A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave.
Cleveland, Ohio.

Kanada:
Ivan Marn,
131 A Treeview Drive
Toronto 14
Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

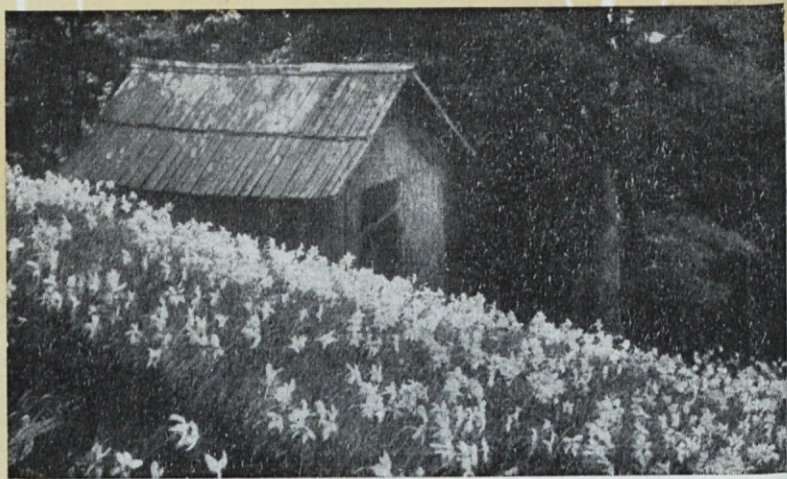
Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki niso
mejljo (razen Uruguaya)
400 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šillingov;
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón
4158, Bs. Aires. Registro de la Prop. Intelectual N° 574.991.
Tiskna tiskarna Vilko S.R.L. Estados Unidos 425, Bs. Aires.

duhovno
življenje
la vida espiritual

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar)
urejujejo pa dr. Jože Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Starc